

List za koristi delav-
skega ljudstva. Delavci
so opravičeni do
vsakega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

PROLETARIAT

Entered as second-class matter, Dec. 8, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4006 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prileplje-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (340)
je številka
tedaj vam s prihodno
številko našega lista po-
teče naročnina. Prosi-
mo, ponovite jo takoj.

Štev. (No.) 339.

Chicago, Ill., 10. marca March 1914.

Leto (Vol.) IX.

VOLILNA KAMPANJA V MILWAUKEE.

Zadnje nedeljo so socialisti v Milwaukee otvorili volilno borbo za županske volitve, ki se vrše 7. aprila. Volilni boj v Milwaukee bo brez dvoma hujši kakor kedaj poprej v tem mestu. Socialistični kandidat je bivši župan, sodrug Emil Seidel, a proti njemu so združene vse kapitalistične sile pod pečatom "nestrankarstva". Sodrugji so dobro pripravljene. Potom sistematičnega dela zadnjih dveh let je vsak sodrug tuje narodnosti, kateri je deležen državljanstva, dobil potrebne papirje. Med tem je nebroj mladih socialistov doseglo polnoletnost in povečalo število volilcev. Propaganda med delavstvom je neprenehoma v tiru. Raznašanje čtiva v angleškem, poljskem in nemškem jeziku se vrši vsak teden enkrat. Za celo mesto je treba 80.000 komadov letakov in podobnega čtiva. Kampanja bo stala sodej šest do deset tisoč dolarjev, toda stroški se pokrivaajo sproti. Mnoge delavske unije pridno prispevajo iz svojih blagajn v volilni sklad.

Ne maramo ničesar prerokovati, toda presenetilo nas ne bo niti najmanjše, če bo zopet izvoljen sodrug Seidel županom v Milwaukee.

SOCIALISTIČNA DRAMA V PREMIČNIH SLIKAH.

Sodrugji v Chicagi in okolici imajo zdaj priliko videti socialistično dramo v kinematografskih gledališčih za pet centov. Igra se imenuje "From dusk to dawn" (Iz mraka v zarjo) in ima pet delov. Spisal jo je sodrug Frank E. Wolfe in film lastuje R. & M. Feature Exchange. V tej igri nastopajo sodrugji Job Harriman, Stitt Wilson, Clarence Darrow in drugi. Vrši se v Californiji, in je polna zanimivih prizorov iz delavskega življenja in bojev. Pogledajte v "Workers World" za oglas, ki našteva vsa tista gledališča, ki predstavljajo to igro.

KAJ JE KONGRES ZVEDEL V MICHIGANU IN COLORADU.

Kongresna preiskava boja med delom in kapitalom v Michiganu in v Coloradu je dokazala na celi črti, da je bila potrebna. Dokazala je, da so zahteve delavcev v obeh strankah opravičene. Dokazala je, da se delavcem godi veličanska krivica od strani kapitalistov.

V Coloradu so premogarji dokazali, da s polno pravico zahtevajo priznanje svoje unije. Operatorji so priznali sami, da njihov argument obstoji v najetih morilcih, strojnih puškah in v podivjanju in pijani soldateski. Kongres je zvedel iz ust žrtv samih, kaj so trpeli delavci, njihove žene in otroci pod kruto vladno surove milice in privatnih policajev. Zvedel je, da so bili kršeni vsi zakoni in vse ustanovne pravice in kršili so jih lastniki premoaga.

V Michiganu je zvedel kongres zopet iz ust delavcev tužno resnico o beraških plačah, o trdem delu pod zemljo brez plače, o satanskem izkoriščanju, o bestialnem teptanju najzadnjih pravice mezdničnih sužnjev — zvedel je tudi o barbarskem početju najetih morilcev s štrajkarji, o teroriziranju in zlorabljanju. To resnico je izpovedalo čez dvesto rudarjev raznih narodnosti. Kongres je zvedel tudi resnico o samotni deportaciji Moverja in Tannerja, katero so izvršili "miroljubni" člani Citizens Alliance. Iz ust bivših stavkoka-zov je zvedel kongres tudi resnico, da peonaža ni nobena prazna sanja v bakrenem okrožju.

In zvedel ni le kongres, temveč ves delavski narod v Ameriki. Naj kongres stori kar hoče — naj od-

redi nove zakone, ki bodo v bodoče onemogočili take krivice, naj odredi pravično kazen za kapitalistične hudodelece, ali pa naj zaklene popisana fakta v kongresni arhiv brez vsakega efekta — kongres ni zadnji in najvišji sodnik. Zadnji in najvišji sodnik je ameriško delavstvo. Kongresna preiskava je delavstvo izučila in delavci bodo nekega bližnjega dne predložili teški račun.

In takrat bodo kapitalisti — v Michiganu, Coloradu in povsod — češ nečeš — plačali vse, kar so dolžni.

DELAVSKE VESTI.

Illinojska organizacija premogarjev bo zahtevala to spomlad povišanje plače in ta zahteva bo nepopustljiva. Tako je sklenil zbor organizacije zadnji teden v Peoriji. Podrobnosti glede nove plačilne lestvice niso obelodanjene in predsednik Poue je pojasnil, da radi tega niso, ker imajo lastniki premogokopov v Peoriji svoje špijone, da zvedo že v naprej, kaj bodo premogarji zahtevali.

Konferenca med zastopniki premogarjev in operatorjev v Philadelphiji je bila pretrgana 27. feb. Prišlo ni še nobenega sporazuma. Predsednik premogarske unije John P. White je izjavil, da konferenca se ho še vršila.

DuBois, Pa. — Operatorji mehkega premoaga v tem distriktu grozijo, da ne bodo le zavrnili vsako zahtevo za povišanje plače, temveč da bodo celo skušali znizati sedanjno plačo za deset odstotkov.

Organizirano delavstvo v Chicagu je priredilo 8. t. m. javni "hod v Gran Opera House v prid Carla Persona, urednika "Strike Bulletin" v Clintonu, Ill., kateri je tamkaj v zaporu radi obdolžitve umora. Person je v jeseni ustrelil štrajkolomca Tony Mussera v samobranu. Zadnji je namreč napadel na cesti in ga silno pretepel, nakar je urednik potegnil revolver in ustrelil. Delavske organizacije bodo skrbele, da bo imel Person pravično obravnavo.

Štrajkarji v Colliers, W. Va., so ozvojevali zmago pri zveznem sodišču v Wheelingu 7. t. m. Sodišče je namreč razveljavilo tri najvažnejše točke v "indžankšnu", katerega je pervikrat izdal tamojšnji kraljem premoaga famozni sodnik Dayton. Štrajkarji sedaj smejo zborovati, nagovarjati skebe in imeti prosto pot do rogov. Voditelji unije pravijo, da bodo zdaj z lahkoto dobili štrajk. Gre za priznanje unije.

DEMOKRAŠ. PROSPERITETA ALI BLAGOSLOV KAPITALIZMA.

200 brezposelnih delavcev v Californiji se je podalo na pot v Washington pred predsednika. Četa potuje peš deloma na tovarnih karah.

Časopis v Jolietu, "The Joliet News", je nedavno prinesel sledeči oglas: "O 15ačnih mož išče dela, ne pa milosrčnosti (charity), Kdo ima delo za nas?"

V Norristownu, Pa., je neki operator premičnih slik oznanil, da potrebuje 100 mož za "prizor drhali" v svoji potoigri. Prišlo je 500 mož in prizor je bil "krasen"!

Več kot tisoč mož brez dela je prišlo pred palačo guvernerja Johnsona v Californiji prosit pomoči. Guverner jih ni pustil predse, pač pa je dovolil, da je dobil vsak po en — glaž vode!

American car & Foundry Co. v Madisonu, Ill., je zaprla vrata. 2000 delavcev brez dela.

Pred pisarno B. F. Goodrich Co. v Akronu, O., je bilo nekega dne pred par tedni tritisoč mož, ki so čakali za delo.

V mnogih premogarskih krajih v Pennsylvaniji in v Ohio poslujejo rovi le polovico prejšnjega časa.

Baroni bakra "nedolžni angelji"

Jim McNaughton pred kongresniki naslikal rudnike kot prava nebesa za delavce. "Vsi so bogato plačani in nobene pravice nimajo za pritožbe niti za štrajk!" Priznal je da vlada cerkve, šole in sploh vse v bakrenem okrožju. Štrajkarji obdolženi trojnega umora skebov. Preiskava božične katastrofe. Konec preiskave ta teden

Calumet, Mich., 5. marca. — Ta teden imajo rudniške družbe besedo pred kongresnim komitejem v preiskavi stavke.

Zadnji petek — kakor smo poročali — je obiskal komitej več naselbin v bakrenem okrožju in podzemeljske rove. Na površju je ogledal več kompanijskih bajt, kjer so nastanjeni skebje. Za ta ogled je bilo že vse pripravljeno. Zastopniki družb so vodili kongresnike v tiste bajte, ki so bile — počedene in posnažene za prihod in kjer stanujejo tisti skebje, ki so "povsem zadovoljni" z vsem, kar dobe. Na vprašanja kongresnikov so odgovarjali skebje, da so "zadovoljni". Ravnotako je bilo skrbno pripravljeno za prihod kongresnikov v rudnikih. Spustili so jih v 900 čevljev globok shaft No. 15 Calumet & Hecla družbe. V rovih je bilo res lepo krasno! Pri karah, ki jih navadno polnita dva moža, so bili tisti dan trije, ki so počasi delali. Pri vrtnalem stroju ali svedru, kjer je pred štrajkom delal en sam mož, sta bila dva. Kongresniki so začudeno gledali, kje so potni in živinsko izmučeni delavci — toda ni jih bilo tisti dan! Skebom je bilo naročeno, da morajo počasi delati in smejeti se same sreče! Kdor zna, pa zna! In baroni bakra res znajo. Kongresnik Hovel je pa krat vrgel z lopato v karo in vskliknil: "To je pa lahko delo!"

Komitej sta spremljala rudniški nadzornik James in zastopnik unije Hubert Laux. Pri obisku mlinov in topilnic v Lake Linden in Hubellu je komitej tudi našel vse "čisto" in krasno" in skebje so bili povsem "zadovoljni". V pondejtek je komitej pričel z zasliševanjem prič od strani družb. Glavni advokat operatorjev Rees je nagovoril kongresnike in jih "podučil", da šele sedaj bodo zvedeli "čisto resnico". Koval je barone bakra visoko med zvezde, a nad štrajkarje je pa izlil žolč sreča. Dejal je, da dokler ni bilo v bakrenem okrožju "agitatorjev", bila je ta pokrajina prava "obljubljena dežela" za delavce. Vse je bilo "srečno in zadovoljno". Naenkrat so pa prišli "od zunaj" skušnjavci, "hudobni agitatorji", ki so "zasejali med srečne in presrečne rudarje sovraštvo do svojih dobrotnikov, lastnikov bakra" in tako se je rodil štrajk.

Prva priča je bil James McNaughton, notorični generalni manager Calumet & Hecla družbe in pravzaprav vodja vsih rudniških managerjev v Copper Country. McNaughton je pričal tri dni. Govoril je silno veliko, toda povedal je malo. In to, kar

je povedal, je važno. Priznal je namreč med drugim, da družbe v bakrenem okrožju vladajo nad vsemi cerkvami brez ozira na veroizpovedanje, dalje nad šolami, bolnišnicami, političnimi uradi in sploh nad vsemi napravami, ki služijo javnosti. Družbe so zgradile bolnišnice s svojim denarjem, družbe dajejo denar cerkvam, ki so zgrajene na družbinem svetu; družbe gradijo šole na svojem svetu, gradijo kopalnice in knjižnice — vse v "korist delavca", toda v resnici na svojo korist, kajti delavec, kateri uživa "dobrote" teh javnih naprav, mora biti poslušan in pokoren družbam.

Na vprašanja glede nizkih plač in glede izpovedbe štrajkarjev, da so delali celi mesec brez plače, je odgovoril Jim, da to so "napake" nižjih bossov — če se je sploh kaj takega kedaj primerilo. Dejal je, da v rudnikih je 750 do 800 nižjih bossov in nekateri med njimi so "mogoče samosilni in predrzni", ali zato ne morejo biti družbe odgovorne. Nato je McNaughton predložil cel kup papirjev in knjig iz katerih je "dokazal", da se dotični štrajkarji, ki se pritožujejo, da so bili osleparjeni za plačo, ne le dobili polno plačo, temveč tudi gospodsko plačo do 100 dolarjev na mesec, rekoč: "Številke ne lažejo." (Kaj pa če lažniki številijo?)

Glede slabe ventilacije v rovih je rekel Jim, da do danes še ni noben delavec umrl v rudniku radi (!) slabe ventilacije. (Po njegovem mnenju bi se torej moralo par sto delavcev prej zadušiti vsled smradu in slabega zraka, potem šele bi družba govorila o boljši ventilaciji!) Dalje je rekel, da vrtnali stroj z enim delavcem je "gospodarska potreba", ki mora biti.

V torek je prijel McNaughtona zastopnik štrajkarjev Hilton z navskrižnim izpraševanjem. Hilton si ga je počeno privoščil in bilo je dovolj zabave. Jim se je kar potil, ko so letela ostrina in sarkastična vprašanja in končno je predsedatelj Taylor posegel vmes in rekel Hiltonu, da se naj Jima malo usmilje. Jim je napadal "tuje agitatorje" in principe W. F. of M. na kar ga je Hilton vprašal, kje stanujejo direktorji Calumet and Hecla Co. ("V Bostonu", odgovoril je Jim. "Potem so tuji ravno tako kot voditelji unije, ali ne?") zavrnil ga je Hilton. Predsedatelj Taylor je nato vprašal McNaughtona če misli njegova družba sprejeti ponudbo razsodišča v poravnane stavke in tako bi zavrnil ponudbo tudi če pride od guvernerja ali predsednika Zedinjenih

VABILO NA SLAVNOST Pariške Komune

ki jo prirede

Jug. socialistični klubi v Chicagi

DNE 15. MARCA 1914

v Palaski dvorani, Ashland Ave., med 17. in 18. cesto.

Začetek točno ob 2. uri popoldne.

Igra v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Vstopnina je 25c za osebo.

VZAJMENI ODBOR.

držav. Vprašane je odgovoril, da za njega in družbo ne obstoji nobeno razsodišče, da sploh nima kaj razsojati in da se ne bo zmenil za take ponudbe, pa naj jih stavi kdor hoče, magari sam predsednik. Pri tem je Jim potegnil možno iz žepa in vprašal Taylora, če bi on dovolil, da sme kdo drugi kar tako gledati v njegovo možno. (S tem je dokazal Jim, da vsi njegovi principi se sučejo le okoli možne in možna mu je vse.) Med drugim je rekel Jim tudi, da "tuji agitatorji" so prišli v bakreno okrožje le z namenom, da si "nabašejo žepa". Hilton je odgovoril, da tuji v Bostonu živeči lastniki bakra si neprenehoma bašejo žepa z bogastvom v Copper Country. "Ali si niste tudi Vi dobro nabasali Vaše žepa odkar ste tukaj?" je vprašal Jima, kateri pa ni odgovoril. Ko ga je vprašal Hilton, koliko ima plače na leto, dejal je Jim, da kaj ga briga. Hilton je tudi skušal izveči iz McNaughtona, kako obstoje družbe bakra z ozirom na trustno zvezo in glede kontrole trgovine z bakrom, toda zadnji ni hotel odgovoriti ničesar natančnega.

Ko je Jim končal mučno pričanje, je bilo poklicanih več skebov importiranih iz Detroita, Chicage in New Yorka. Na vprašanje, kako se jim dopade delo in razmere sploh, prikimali so ponižno, da je vse "alright" in da jih ni nihče "s silo privlekel" v bakreno okrožje. Advokatje družb so predložili več dolgih affidavitov, ki so jih podpisali skebje v zadovoljnost bossov. Podpisali so jih naravno tudi taki, ki ne znajo niti besedice čitati angleški, torej ne znajo, kaj so podpisali. Zastopništvo državne milice je tudi imelo priče, ki so povedale, da so bili miličarji "prava jagnjeta" v stavkovnem okrožju.

Preiskava božične katastrofe.

Calumet, Mich., 7. marca. — Kongresni komitej v Houghtonu bo najbrž v par dneh končal preiskavo. Zasliševanja se vrše zadnje dni tudi ob večerih in snoči je trajalo pozno v noč. Danes bo končano zaslišanje od strani družb na kar pride na vrsto šerif Cruise in potem razni mirovni sodniki. Komitej je večeraj razdelil delo: predsedatelj Taylor, Switzer in Howell so imeli opraviti z nadaljnimi kompanijskimi pričami, med tem ko sta S. N. Taylor in Casej zaslišala več prič glede božične katastrofe v italijanski dvorani. Bile so večidel iste priče, ki so nastopile pred koronerjem par dni po katastrofi.

Mrs. Josephine Leskela je povedala, kako je slišala človeka, kateri je zavalil "Gori!" Bil je majhen, debel človek in nosil je na sukni gumb Citizens Alliance. Gospa Eliza Leš je pričala, da je dotični človek zavalil dvakrat, prvič angleško "Fire!" in drugič slovensko "Gori! Ogenj!" Frank Shaltz je pričal, da je slišal kričati človeka "Ogenj!" Imel je bel gum z rdečimi črkami na sukni. Rekel je tudi, da je videl tega človeka že par tednov poprej na ulici s policijskim kolom v rokah. V isti smeri sta povedala tudi Eric Ericson in Charles Olsen. Okrožni pravdnik Lucas je nato privedel pet prič, ki so pobijale prve. Bile so to iste priče, ki so govorile v prilog Citizens Alliance že v koronerjevi preiskavi. Komitej je vse izpovedbe prič zabeležil v zapisnik.

V četrtek je bila v Houghtonu parada štrajkarjev. Okrog 14000 delavcev je korakalo po ulicah. Na kongresnike je ta parada, ki so jo opazovali, naredila precej vpliva.

Trije štrajkarji obdolženi umora skebov.

Calumet, Mich., 5. marca. — Zadnji petek zvečer so bili aretirani Nik Verbanac, Joseph Juntunen in Hjalmer Jalonen v South (Nadaljevanje na 6. strani.)

POZOR VOLILCI IN VOLILKE V CHICAGI!

Prihodnji torek 17. marca je Registration Day za aprilske volitve aldermanov. Kdor ta dan ne registrira ali ne vpiše svojega imena v imenik volilcev, ne bo smel voliti. Kdor je državljan in je eno leto v državi, šest mesecev v county in 30 dni v volilnem kraju (precinct), pa še ni volil v Chicagi, mora registrirati. Kdor se je preselil od zadnjega volilnega dne v drugi precinct, mora registrirati.

Ne pozabite torej na ta dan! Volilčica bodo odprta od šeste ure zjutraj do devetih zvečer; zamuditi torej ne more nihče.

Pozivljamo zlasti naše ženske, ki so deležne te pravice, da registrirajo. Vsaka žena, stara 21 let, ki je mož je državljan, sme voliti. Žene, kojih možje niso državljani, nimajo volilne pravice, pa naj bodo tukaj rojene Američanke ali ne. Dekleta, ki so tukaj rojene in ki so dopolnile 21 leto, smejo voliti; če pa niso tukaj rojene, tedaj morajo imeti drugi državljanški papir kot možki.

Naprej za delavske kandidate in kandidatkinje!

INTERVENCIJE V MEKSIKI NE BO.

Huronski krik, katerega so zaglani džignoti zadnje dni radi skrivnostnega umora Angleža Bentona v Juarezu, ne bo imel pričakovane učinka za intervencijo. Tudi dejstvo, da je Carranza, vodja konstitucionalistov, prepričan oziroma zavlekel oficijelni ogled Bentonovega trupla in preiskavo umora po angleško-ameriški komisiji, ni spremenilo stališča washingtonske vlade. Wilson je zadovoljil Anglijo z obljubo, da bo dognal, na kak način je Benton našel smrt in da bo zahteval odškodnino od rebelov. Hujškačem za intervencijo je Wilson dobro odgovoril rekoč: "Združene države so dovolj velike in močne, da lahko čakajo na padeč Huerte. Tisti, ki bi radi vojno, ne pomislijo, da bodo morali dati svoje sinove, brate in očete pod meč preden kaj dosežejo."

ZLOČINSKI SISTEM.

Peter Theodores v Danville, Ill., je 26. febr. s sekiro ubil svojo mlado ženo in nato sam sebi pognal kroglo v glavo. Theodores se je oženil v novembru l. l. in od tistega časa je bil brez dela. Mrliškeogledna porota je razsodila, da uzrok umora in samomora je bila prevelika beda.

V Seattle, Wash., je neki grocer naletel v nočni temi na tatu v svoji prodajalni. Potegnil je revolver in ubil človeka na mestu. Ko pa natančno ogleda mrliča, spoznal je v njem svojega sosedo, kateri je bil brez dela in kateri je imel ženo in dva otroka. Mož je bil doslej vedno pošten.

V Los Angelesu je policaj smrtno ranil Henry Lindena, brez poselnega delavca, ko ga je zalotil na stopnjicah neke hiše, kjer je zgodaj zjutraj pil mleko iz steklenice, ki naravno ni bilo njegovo. Policaj je takoj ustrelil.

Modroslovje naših "svobodomislecev". — V zadnji številki modrne neki A. L. v svobodomiselnem glasilu med drugim tole: "Neki urednik, ki se skriva za organizacijo, bi rad odločeval, kdo je "sodrug"... Po logiki zmešanih "svobodomislecev" bi morala odločevati, kdo je unijec, Waddell-Mahonova agencija za štrajkolomce; o teoriji evolucije Jožef Sarto v Vatikanu; o kmercializmu carigradski berači, o socializmu in o sodrugih pa slovenski "svobodomislec" A. L. kopita v Ameriki. Ali ni to svobodomiseljno? — Klobuk dol pred takimi "svobodomislec!"

IZ NASELBIN.

Conemaugh, Pa.

Dne 24. feb. se je pričela konvencija Dist. No. 2. U. M. W. of A. v Du Bois, Pa. Na dnevnem redu je več važnih reči, tihočih se premogarjev za prihodnji dve leti. Takoj drugi dan konvencije so delegatje sprejeli več važnih resolucij. V eni izmed teh, v conemaughski, se je zahtevalo, da pošlje Dist. No. 2. s sporazumom glavnega odbora premogarske organizacije organizatorje v še neorganizirane kraje in sicer v Johnstown in okolico, Somerset, Westmoreland, Indiana in Fayette okraje. Resolucija, kot se poroča, je bila soglasno sprejeta. Predsedniku distrikta se je dala polna moč, da to izvrši. Druga važna resolucija je bila po daljši debati sprejeta, v kateri se zahteva, da se delavstvo postavi v boj proti kapitalizmu ne le samo na gospodarskem, ampak tudi na političnem polju proti sovražniku — kapitalističnemu sistemu. V dosego tega namena se priporoča, da izda organizacija od časa do časa med svoje članstvo tozadevne cirkularje ali pa začne izdajati redno svoj časopis. Nadalje je bila sprejeta resolucija za kuperativno prodajalno itd.

Kaj vse se je in se še bo ukrenilo na tej konvenciji za sedaj ne morem poročati, ker se konvencija še vrši. Bolj važne stvari bom poročal prihodnjič. Za neorganizirane premogarje v Cambria in sosednih okrajih je brezdvomno to, da bodo imeli lepo priliko in pomoč od organizacije organizirati se. Iskreno priporočam vsem še neorganiziranim tovarišem, premogarjem, da prično s potrebno agitacijo za ustanovitev lokalnih uniij takoj in kadar pride v naselbino organizator premogarske unije, naj mu pomagajo pri njegovem težkem delu. Hitrim korakom bližamo se času, ko bo moral biti vsak premogar v organizaciji, kajti boj med kapitalom in delom postaja vsak dan ostrejši in obsirnejši. Je sicer resnica, da je naša premogarska organizacija po številu članstva ena najmočnejših v Ameriki, ali pri vsem tem je in ostane resnica, da je do sedaj šele polovica premogarjev organiziranih. Ta polovica neorganiziranih premogarjev je pa v bojih med organiziranimi premogarji in premogarskimi baroni velika zavora — prava ockla za premogarsko organizacijo in nje dobrobit. Prišel sem že večkrat v dotiko s kakšnim nezavednim tovarišem, kateri je trdil, da unija ni za nič, da se za unijo vneajo le taki, ki nočejo delati in da družbe vedno rade povijajo plače same, ne da bi bilo treba delavcem vprašati za povišek itd. Gotovo, s takimi ljudmi je zelo težavno govoriti, in še bolj težavno jih prepričati, da se v veliki zmoti. Oni si niti ne mislijo, da kadarkoli so dobili neorganizirani premogarji povečanje plače, so jo še vselej dobili le radi tega, ker so jo izvajali organizirani premogarji in nihče drugi. Poglejmo le za trenutek stališče organiziranega in neorganiziranega premogarja. Organiziran premogar gre na delo samozavestno, dela osem ur in v tem kraju dobi 72 e plače od tone premoga in govori odkritosrčno. Kadarkoli vidi, da se mu godi krivica od strani družbe, naznanja to takoj tozadevnemu odboru, kateri ukrene potem vse potrebno, da se krivica poravnava. Sedaj pa stališče neorganiziranega: Ta gre po navadi zjutraj rano na delo — po nekaterih krajih že ob 2. uri po polnoči, — dela kot nema živina celi dan, pred bossom se tresi in hlina, kot najponižnejši suženj. Svoje tovariše — delavce, obrekuje in spodrija, samo da sam sebe okoristi. Pripravljen je redno in povsod denuncirati one, ki žele, da bi se razmere nekoliko izboljšale. Da ne zgube milosti raznih priganjancev, jih večkrat povabijo na svoj dom, kjer jih pogoste za najboljšimi reči, posebno s pijačo, "chiekny" itd. Ampak časi se spreminjajo; spreminjajo se pa tudi razmere, v katerih delavec živi.

Zategadelj je naša dolžnost, da postanemo samozavestni. Prikljopi ti se moramo vsi armadi organiziranih, da se tako združeno vsi postavimo v boj za našega dela in pravico do živjanja!

F. Podboj.

Skidmore, Kans.

Cenj. uredništvo Proletarca: —
Prosím, da priobčite ta moj dopis v listu Proletarec.

Vsa tukajšnja društva so imela dne 22. febr. t. l. skupno sejo, in to zaradi združenja vseh naprednih jednot in zvez. Kakor se je pokazalo na skupni seji, ne bo med tukajšnjimi društvi nobenega nasprotstva zaradi združenja. Mi vsi smo enakih misli, da se vsa društva pridružijo S. N. P. J., katera naj potem posluša do skupne konvencije, kajti le na ta način obvarujemo starejše člane občutne izgube. Ako pa vse Jednote in Zveze prenehajo s poslovanjem, da bi se potem skupaj združili, bi se stari člani, kateri so danes prestopili 45 leto ne mogli zavarovati tako, kot so bili zavarovani do sedaj. In državni zakoni bi nam sploh ne pripustili, da bi stare člane zopet sprejeli in ravno to bi bila največja krivica, ker nekateri taki člani plačujejo že 10—15 let; obenem so bili tudi ustanovitelji društev kakor tudi dobri agitatorji na društvenem polju. Sedaj pa, ako se vse jednote in zveze razpustijo, bi se stari članom sploh ne bilo mogoče več zavarovati, lahko pa, ako ostane S. N. P. J. do skupne konvencije, se ji lahko pridružijo vsi člani, brez izjeme stari ali mladi. Zatorej dragi bratje in sestre vseh zvez in jednot, katere pridejo v poštev pri združitvi, imejmo pred očmi korist nas vseh in združimo se v eno veliko slovensko organizacijo, katera bo nam vsem in ponos in korist. Popustimo vso neslogo, kateri tlači že od nekdanj naš slovenski narod. Dovolj je bilo že nevoljivosti med nami, ne dajmo ji od sedaj vnaprej več prostora. Stari pregovor pravi: Sloja jači, nesloga tlači! In ravno tako tudi v Združenih državah moramo ravno Slovenci premnogokrat občutiti ta pregovor in ker nismo složni, nimamo tudi med tujim narodom nikakega ugleda. Koliko tisočakov nas je že stala ta nesloga; koliko nas stanejo glavni uradi in koliko konvencije vsake posamezne zveze in jednote. Lahko trdimo, da smo že mnogo sto tisočakov vrgli proč, katere bi mi lahko imeli danes v naših blagajnah, katere bi lahko za bolj koristne stvari porabili, kakor smo jih pa do sedaj.

Nadalje priporočamo pripravljalnemu odboru za združenje, da naj uvede jeden razred za \$250, ker so pri društvu sv. Barbare, spadajoče v Forest City, Pa člani po večini zavarovani za \$250. Zatorej bi bil tudi ta razred potreben. Nadalje pripoznamo predlog br. Mostarja od penzijske družbe, da se ustanovi penzijski razred. Upamo, da bodo storili vsi slovenski časnikarji svojo dolžnost v korist združitve, ker bomo znali ceniti njih zasluge. Nadalje apeliramo na vse člane prizadetih organizacij, da sodijo po svojem prepričanju za splošno korist naroda. Tudi so naše misli, da ni treba nobene preiskave, niti formalne, ker smo bili že vsi preiskani pri vstopu in si stem prihranimo tudi par tisočakov za skupno blagajno.

Za društvo "Priatelj", št. 76 S. N. P. J. Ant. Jeršin.
Za društvo sv. "Barbare", št. 51 Fr. Čemažar.
Za S. D. P. in P. D. št. 9 John Repovš.
Za društvo S. S. P. Z. št. 128. Martin Jurečko.

Dunlo, Pa. 22. Feb. 1914.

NAZNANILO:

Članstvu slov. Izob. Dr. "Vihar", se tem potom naznanja, da se polnoštevilno vdeležijo prihodnje seje, katera se vrši dne 22. marca v navadnih prostorih.
Članom, kateri se niso zadnje seje udeležili, naznanjam, da je društvo sklenilo, da se darilo br. Tavčarja izžreba in sicer, da se v tem smislu poviša assessment za mesec mare na 50 e, obenem pa imajo vsak dobro obstoječi član plačan žreb. Znižala se je tudi pristopnina za člane, kateri so sedaj v drugem oddelku na \$3,00. To velja samo za člane drugega oddelka za mesec marec.

Toraj bratje! Vsi na prihodnjo sejo, da ne bode kateri potem oporekal kako se dela. Vsak član, ka-

teremu je dobitnik društva in doma mar, naj se vdeležuje seji.

Vsem članom ključem na svidenje na prihodnjo sejo!

Tajnik.

(Feb. 24.) Rock Springs, Wyo.

Usoda, pravimo, da nam nakloni britke ali' vesele čase; pa to, le so govorce mase — ljudstva, ki se rado ukloni . . .

Da narod v zmoti tej ne vtomi, razni modrijani so nam in leviti, sedanjih ino prejšnjih časov parasiiti.
pravili, da to po božjem pride troi? . . .

Tako in enako sem premišljeval, ko sem stal ob grobu dveh bratov, ki sta postala žrtvi kapitalistične skoposti in malomarnosti. Ali je bilo njima res usojeno? In če ne to, je li morda šiba božja učinila to grozno dejanje? . . . Če stvar brez vsega praznovanja faktično premislimo, pridemo pozitivno do zaključka, da pri tem ne delajo nobene nadnaravne sile, pač pa popolnoma naravne, katere nam je mogoče preiskati in objednem dognati, kdo je strašnega grozodejstva kriv. —

Bilo je 15. Feb. 1914, ko smo pokopali dva brata, Frank in John Piuk. Omenjena sta bila vpselena v D majni, Superior, Wyo. delala sta v takomenovanej entry. In ventilacija je bila v dotičnem delu rova tako slaba, da je skoraj neverjetno, kako je mogel državni nadzornik premogovih rovoov dovoliti obratovanje premogovnika v takem razmerju. Brata Piuk sta bila zadušena od strupenih plinov, ker ni bilo zračnega prepriha. Po določbah zakonika države Wyoming ne sme biti več kot 50 čevljev oddaljen od zračnega toka noben prostor, kjer so vpseleni delavci, v tem slučaju je pa bilo nad 400 čevljev naprej od zračne poti. Delati v takem razmerju je nekaj groznega, zadržati se po malomarnosti kapitalističnih hlapčevov in profitalovcev, je pa še strašnejše. Pa bi kdo rekel: zakaj sta pa delala? Delavski razmere so v splošnem slabe, delo se le težko dobi; zato pa delaj in garaj, če ne boš ti, dobimo pa drugega, ker jih še deseti čaka na delo.

Frank Piuk je bil oženjen, ter zapuščal ženo in deset mesecev staraga otroka. Mlada udova pričakuje še eno dete. Lahko je misliti, kakšno gorje je povzročila v družini ta nesreča, ko je zgubila žena ljubega moža in otroci očeta. Rojen je bil leta 1889. John Piuk je bil rojen leta 1892, ter neoznejen. Doma sta v Medvedji vasi pri Rovtah, kjer žive njih stariši; v Superior, Wyo., pa zapuščata dva brata.

Sorodniki ranjkih so sklenili, da se trupli pokojnih pokoplje v Rock Springs, zato so se dne 15. Feb. zbrala vsa podperna društva slovenske narodnosti v Superior, Wyo., da se pripeljejo v Rock Springs s posebnim vlakom. Vsa tukajšnja društva so bila povabljenaa, da setega pogreba vdeležje, kar so se rade volje odzvala. Vdeležja je bila ogromna, kajti srea vseh so sočustvala s sorodniki pokojnih tovarišev. Trupli sta bili pripeljani v tukajšnji "Slovenski Dom", kjer se je zbralo ogromno število ljudstva da vidijo trupli nesrečnih tovarišev. Tukaj smo imeli pred očmi dejstvo, ki je molče govorilo, da se z delavci danes slabše postopa kot z živino! Že itak za varstvo delavcev pomanjkljive postave, so kršene v interesu profitalovstva. Pomislite: nad 400 čevljev daleč od zračnega prepriha! — Pred bossom sta se večkrat pritoževala glede tega, toda dosegla nista nič. Ponižni hlapčev kapitalizma se jima je rogaj in rekel, da je vse "all right", če pa ne marata delati, bo pa druge dobil.

Ko se je velika dvorana napolnila s Slovenci, ki so se namerali vdeležiti pogreba, sem jaz spregovoril par besedi o bestialnem umoru bratov Piuk. Nato nastopi sodrug Jakob Mlakar, ki je v krepkih besedah dokazoval zločin kapitalističnega profitalovstva. Brata Piuk sta bila oropana mladega, nadelnega življenja, in sicer potom kršenja zakonov in majnarskih določb od strani delodajalcev.

Častno je bilo videti veliki mrtvaški spreved: vdeležila so se ga društva v Superior in Rock Springs. To je bila nekaka mani-

festacija našega naroda. Javno smo pokazali, da se zavedamo svoje dolžnosti napram žalujočim sorodnikom, katerim hočemo pomagati, da dobijo zadoščenje svojih dragih.

Cenjani bratje Slovenci in sestre Slovenke: Zgodba bratov Piuk nas uči marsikaj, radi tega jo ne pozabimo tako hitro! Organizirajmo se politično, ter z združenimi močmi zahtevajmo svoje pravice saj v toliko, da bomo imeli pravico do zraka tam, kjer smo vpseleni. Ali ni grozno! Poleg vsestranskega izžemanja in slabega zasluka, ti kapitalist še zraka ne privoči! Da bi opremili premogovnik z dobro ventilacijo, stane seveda nekaj denarja, kar bi se takoj nekoliko poznalo pri mastnih dividendah članov premogarske družbe, kateri zatrjujejo, da je premog njih lastnina, dasiravno nimajo nobene pobotnice od narave, katera je premog podarila (po mojem mnenju) vsemu človeštvu, da so istega kje plačali. Je-li pravično, da naravne zaklade zlorabljaajo nekaterniki, dočim so mase ljudstva produktivno zaslužena? . . .

Udovi, bratoma in sorodnikom pokojnih izrekam na tem mestu globoke sožalje. Vama pa, ki sta zavedno zatislila oči kot žrtvi gnjilega družabnega reda obljubljam, da bodem deloval v bodoče z vsemi svojimi močmi za socialni preobrat, ter splošno dobrobit in povzdigo edino prave delavske stranke: Socialist Party.

Fran S. Tauchar.

K ZDRUŽITVI.
Resolucija.

Pri splošno številno obiskani redni mesečni seji dne 22. februarja 1914 je sprejelo društvo št. 90 v Gross, Kans., pripadajoče k S. K. P. D. "Sv. Barbare" v Forest City, Pa., sledečo

RESOLUCIJO:

Z ozirom na nasprotujoča si menja delegatov pri skupni konferenci za združitve vseh naprednih jednot in zvez in z ozirom na občni blagor vseh članov prizadetih organizacij, je gori omenjeno društvo prepričano, da je priklopitve k S. N. P. J. najpripravnejša pot, po kateri bi se največje dale priti do zružitve in sicer iz sledečih razlogov:

1) S. N. P. J. je po članstvu in premožnosti najmočnejša slov. organizacija, ki je tudi pri skupni konferenci jasno pokazala dober namen koristiti ne le samo svojim, ampak tudi članom ostalih prizadetih organizacij.

2) Ustanovitev popolnoma nove organizacije bi bila velika nesmisel, ki bi nam poržla tisoče nepotrebnih stroškov, kakor za inkorporacijo, zdravniško preiskavo, nabavo novih knjig, ter listin i t. d.

3) Mnogo članov S. N. P. J. pripada obenem k eni ali drugi prizadetih organizacij in posledica priklopitve bi bila, da bi se vsem takim članom prihranila zdravniška preiskava in denar, ki bi iz teh treh ozirov preostal, ne bi značil priklopitvi, ne prikrajšek enih jednot in zvez in tudi ne priboljšek gmetnega stanja S. N. P. J., kajti ob času priklopitve bi postalo vse naša last.

Zatorej delavci-člani, ne bodimo tako kratkovidni in ne dajmo se preslepiti od gotovih oseb, ki gledajo samo za svoj žep, ne pa za občni blagor slov. delavstva v Ameriki, ampak porabimo vsa sredstva, ki se nam nudijo in glasujemo za priklopitve, da tako uresničimo našo idejo in ne mislimo, da bi bilo to za nas kakšno ponižanje ali celo podjarmljenje, kot se je pisalo to od gotove strani.

To naj vpoštevajmo vsa krajevna društva prizadetih organizacij kot odgovor na različne spletke, s katerimi skušajo preprečiti gotovi krogi priklopitve k S. N. P. J. in imejmo vedno pred očmi geslo:

"V SLOGI JE MOČ."

To resolucijo je sklenilo društvo inobčito v vseh glasilih prizadetih organizacij.

Ivan Kunstelj, predsednik.

Frank Kunstelj, blagajnik.

Fr. Cvetkovič, tajnik.

Herminie, Pa.

Cenjani urednik: —
Ker se še nisem oglasil, odkar sem se naselil v tukajšnji naselbini, me veže dolžnost, da to storim. Delamo po štiri dni v tednu. Ne svetujem torej nikomur semkaj,

kajti tudi zaslužek izgleda kakor kakšna miloščina. Kapitalisti nam dajo samo toliko, da zamoremo iti drugi dan zopet na tlako. Ali je to prav? Pameten človek bo rekel da ni prav. Ampak koliko pa je še danes pametnih ljudi? Prokleta malo. Pametni ljudje se organizirajo in prizopnavajo razredni boj, šlepa pa zdihujejo, morda preklinjajo a poleg pa le na tihem trpe — zakaj? zato, ker jih tako uče popje, češ, da bodo dobili zato onkraj groba povrnjeno stotero. Vidite, tako so popje desna roka kapitalizmu, dasi sami pri vsaki priliki pravijo, da to ni resnica.

Delavci, organizirajmo se, kajti le v organizaciji je naša zmagaa. Posameznik v tem velikem socialnem aboju ne doseže ničesar. — Delavci v tem kraju so se začeli prav pridno zanimati za Proletarca, kar je treba z veseljem konstatirati. Mnogo delavcev naroča list celo v staro domovino svojim sorodnikom in prijateljem. — Pritoženo Vam pošiljam svoto za novo bojevnika in nadejam se, da jih pošljem v kratkem še več. — Kaj neki bi rekel k temu "Amerikanski Srovinec".

Pozdrav vsem naprednim delavcem po Združenih državah, tebi Proletarec pa 1000 novih bojevnikov!

Louis Bric.

Superior, Wyoming.

Cenjani urednik: —

Kakor je bilo že poročano in kakor vem je že na potu drugo poročilo o nesreči, ki se je pripetila v premogovnem rovu, kjer je plin ubil brata Piuk. Seveda to pravzaprav ni bila nesreča, ampak malomarnost premogarskih baronov, katerim je več denar kakor delavci. Iz teh slučajev se pa delavstvo lahko uči, koliko je vredna za delavca politična — socialistična stranka. Če bi imeli tukaj socialističnega guvernerja, bi gotovo nastavlil take nadzornike po rovih, da bi gledali v prvi vrsti za varnostno in zdravstvene naprave, ne pa za profit kapitalizmom. Tako ker pa delavstvo po večini spi še spanje pravičnega, volji kapitalistične uradnike in le ti nam dajo tudi s kapitalističnim duhom prepokane nadzornike za premogove rove, katerim je zdravje in varnost delavcev deveta brigaa.

Pred kratkem se je zgodila v imenu profita še ena nezgoda. 11. februarja je delal v rovu rojak John Lazar. Poleg njega je sedel bos. Premog je bil med kamenito plastjo, zato je Lazar pobiral najpreje s tapa kamenje, da bi prišel do premoga. Toda bos ga ustavi in pravi, da kompanija ne potrebuje kamna, ampak le premog. Lazar je bosa poslušal in kopal samo premog, a pri tem se utrga z vrha plast in pouduje Lazarja, kateremu je zlomilo nogo. Kdo bo tega kriv, mi ni znano. Radoveden sem pa, koga bo obdolžila kompanija in kako se bo izgovorila. Morda bo kompanija tudi v tem slučaju rekla, da je zakrivil delavec. Lazar se nahaja sedaj v bolnišnici v Rockspringu in priporočam tamošnjim rojakom, da ga po možnosti obiščejo.

Konečno lep pozdrav vsem zavednim delavcem širom Amerike!

Lukas Grosser.

Johnston City, Ill.

Uredništvu Proletarca: —

V našem mestu je vse po navadi. V rovih se dela po 4—5 dni v tednu. — 20. februarja je v Lake Creek rovu eksplodiral premogov prah vsled močnih strelav, takozvanih "vindy shots". Pri tem sta bila dva streljača, ki sta bila na delu, na mestu usmrtena. Oba sta bila Amerikanca.

Kakor je bilo že poročano v Proletarcu o John Jeseničniku, ki je ustrelil Bernarda Jarea, dne 23. novembra 1913, je bil slednji po njegovi lastni izjavi, v kateri krivdo pripozna, obsojen po tukajšnjem sodniku na 20 let ječe. Odpeljali so ga 25. februarja v Chester, kjer bo preстал v tamošnji ječi svojo kazen.

Tudi za to kazen je deloma odgovorna sedanja kapitalistična družba, ki skrbi, da prodaja za profit alkohol. Delavci, proč od alkohola! Alkohol ovira delavca pri napredku in polni ječe, bolnišnice in sirotišnice. Mnogega delavca je spravila pijača v pre-rani grob.

Iskreni pozdrav zavednim proletarcem!

Vine. Pugelj.

Carona, Kans.

Cenjani sodrug urednik: —

V našem kraju se dela slabo. Rovi delajo sicer vsak dan, toda to so le taki rovi, ki imajo zaposlenih komaj od 50—100 premogarjev. V ostalih rovih se dela pa komaj po dva do tri dni v tednu. Društvev imamo dovolj, tako da mora biti delavec vsako nedeljo na seji, kar ni prav praktično za delavca, ki ima poleg tudi druge opravke. Upam, da se te razmere predruagačijo ko se združijo napredne jednote in zveze v eno samo telo. Kakor je razvidno iz raznih dopisov, bo šlo pa to nekoliko teško, ker eni so za Verderbarjer načrt, drugi pa zopet proti. Kot član S. D. P. Z. in član S. S. P. Z. si ne morem kaj, da bi ne izrazil svojega mnenja glede združitve. Moje mnenje je, da je pridružitve k S. N. P. J. najumestnejša in najpraktičnejša, kajti nesmisel bi bila v resnici razpuščati vse jednote, potem pa začetiti zopet novo. To bi stalo brezdvomno veliko denarja in mnogo časa in truda, česar pa delavci nimajo v preobilju. Smešno in otročje se mi zdi, ker se eni sklicujejo na ponižanje, če bi druge jednote in zveze pristopile k S. N. P. J. Ta jednota je vendar ustanovljena in vodena na tako moderni podlagi, da se niti treba pravi nobenemu sramovati pridružitvi se ji. Nasprotno: še ponosni smo lahko na to, da nas je v ta namen pozvala. Le-ta je vendar ena najmočnejših med vsemi petimi po članstvu in financeh. Če se torej združimo je naravno, da bo vsak član, naj si bo katerekoli jednote ali zveze samo profital, a ničesar izgubil. Pred našimi očmi mora biti v prvi vrsti obstanek ene večje podporne organizacije, v kateri bomo vsi napredni delavci lahko računali na podporo v boleznih ali nesreči, ne pa da se uveljavljajo kaprice enega ali drugega. Priznava dejstvo je, da edina rešitev iz gospodarske pogibelji v jednotah je v združenju. Če želimo sami sebi torej dobro, moramo delati edino za združenje.

Ne strinjam se seveda popolnoma s predlogom brata Verderbarja, da bi se morali dati vsi ostali člani zdravniško preiskovati, ker vsi člani so bili vendar zdravniško preiskani, ko so vstopili v eno ali drugo društvo. Pomisliti je treba, da so eni postali bolni ali pohabljeni že potem, ko so bili že delj časa v društvu. Ne bilo bi torej prav, da se te člane potem odpravi, ne da bi imeli vstop v združeno jednoto. Mislim, da bi tudi državni zakoni ne dopuščali kaj takega. V ostalem ima pa tudi S. N. P. J. takih članov, ki bi ne bili sposobni postati člani nove združene jednote, če bi stopilo v veljavno pravilo, da bi bilo treba zdravniške preiskave od vseh članov. Če bi bilo torej pravilo za ene, bi moralo biti tudi za druge, iz tega pa sledi, da bi bilo krivično zahtevati od drugih jednot ali zvez nekaj, kar bi se od lastnih članov ne zahtevalo. Iz tega sledi, da bi morali oni, ki se pridružijo, podpisati one pohabljenega v S. N. P. J. med tem, ko bi ne bilo od ene strani nobene garancije, da bi to storili za druge isto. To velja torej pri združitvi upoštevati in v tem smislu stvar uravnati za vse pravično. Moje mnenje je, da zdravniška preiskava odpadde. Naše jednote so bratske jednote in vsak od nas jih želi videti kot take.

Konečno pozivljam vse resnomsleče, da izrazijo svoje mnenje. Pozdrav vsem razredno zavednim!

Blaž Mezori.

Neffs, Ohio.

Društvo Bratstvo št. 4 S. N. P. J. je na svoji seji sklenilo, da priredi dne 1. aprila veliko veselico. Na tej veselici bo govočil brat in sodrug Jože Zaavertnik st. iz Chicago. Začetek točno ob 2. uri popoldne. Vsled tega se vabi vse člane in članice v Neffs in okolici, da se te veselice vdeležje v kar največjem številu. To bo namreč desetletnica obstanka našega društva.

Vstopnina za moške 50 e. Ženske so vstopnine proste.

Na svidenje 1. aprila na veselici!

Socialističnim pozdravom,

Anton Pirce.

— Blizo Centrolije, Wash., so policajji napadli šotorišče brezposelnih delavcev, porušili šotor in razbili kotel, v katerem so si kuhali hrano.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1906.

Inkorporirana 25. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: FRAN PAVLOVČIČ, box 705, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 3, box 91A, West Newton, Pa.
Tajnik: ALOJZIJ BAVDEK, box 187, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: IVAN PROSTOR, box 120, Export, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6108 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 3536 E. 80 St., Cleveland, Ohio.

ZAUPNIK:

ANDREJ VIDRIH, box 523, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

VILJEM SITTER, 1. nadzornik, Lock box 57, Conemaugh, Pa.
FRAN TOMAŽIČ, 2. nadzornik, Gary, Ind., Tolleston, Sta., box 73.
NIKOLAJ POVŠE, 3. nadz., 1 Craib st., Numrey Hill N. S. Pittsburg, Pa.

POROTNIKI:

IVAN GORŠEK, 1. porotnik, West Mineral, Kansas, box 211.
JAKOB KOČAN, 2. porotnik, 409 Ohio Street, Johnstown, Pa.
ALJOSIJ KARLINGER, 3. porotnik, Girard, Kansas, R. F. D. 4, box 86.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GLAVNI URAD v hiši št. 46 Main Street, Conemaugh, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

Dremelj Jožef, box 275, Conemaugh, Pa.
Gažnik Ivan, R. F. D. 3, box 54, Johnstown, Pa.
Zaman Franc, box 556, Conemaugh, Pa.
Klinar Martin, 812 Chestnut street, Johnstown, Pa.
Rupert Jakob, box 238, South Fork, Pa.
Gabrenja Matija, 800 Broad Street, Johnstown, Pa.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA ZDRUŠTEV SLOVENSKEH PODPORNH NAPREDNH ORGANIZACIJ:

Predsednik: Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa., član S. D. P. Z.
Zavertnik Jožef, 2821 Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. N. P. J.
Martin Konda, 2656 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. S. P. Z.
Hrast Anton, P. O. New Duluth, Minn., član S. N. P. J.
Stefančič Martin, box 78, Franklin, Kans., član dr. sv. Barbare.
Mostar Josip, L. Box 351, Stanton, Ill., član S. D. P. & P. D.
Goršek Ivan, box 211, West Mineral, Kans., član A. S. B. P. D.

Delegatje za združenje sestane dne 14. januarja 1914.

Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa.
Rebolj Ivan, Glencoe, Ohio.
Stefan Zabric, box 227, Garrett, Pa.
Birk Zofija, 6029 Glass ave., Cleveland, Ohio.

Uradno Glasilo: PROLETARCA, 4006 W. 31st Street, Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise in denar, naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja glasnikom pravil, edino potomo Poštinski; Expressnih; ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakše pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

IMENA IN NASLOVI URADNIKOV DRUŠTEV S. D. P. Z. ZA LETO 1914.

Boritelj, št. 1., Conemaugh, Pa. — Predsednik: Martin Petrič; tajnik: Ivan Zgone, box 27; blagajnik: Jozef Dremelj, box 275; vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva Sv. Alojzija.

Pomočnik, št. 2., Johnstown, Pa. — Predsednik: Mihael Cenc, 353 Ohio St.; tajnik: Jos. Budna, box 57; blagajnik: Josip Rogelj, box 152; vsi R. F. D. 3, Johnstown, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani društva Triglav.

Zaveznik, št. 3., Franklin-Conemaugh, Pa. — Predsednik: John Bober, b. 572; tajnik: Louis Krašna, box 626; blagajnik: Jurij Šabana, b. 788; vsi v Conemaugh, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

Zavedni Slovenec, št. 4., Lloyd, Pa. — Predsednik: Andrej Drobnič, b. 176, Beaverdale, Pa.; tajnik: Ant. Gerbec, b. 35, Lloyd, Pa.; blagajnik: Jurij Kosabe, box 38, Beaverdale, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

Avstrija, št. 5., Ralpton, Pa. — Predsednik: Ant. Omerzu, b. 168; tajnik: Martin Korosec, b. 205; blagajnik: Alojzij Kristan, box 62; vsi v Ralpton, Pa.

Zvesti Bratje, št. 6., Garrett, Pa. — Predsednik: Ant. Čuk, b. 217; tajnik: Ivan Kral, box 227; blagajnik: Matija Hočevar, b. 121; vsi v Garrett, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

Jedinstvo, št. 7., Claridge, Pa. — Predsednik: Jos. Jaklič, b. 281; tajnik: Franc Zorman, b. 255; blagajnik: Fr. Jazbec, b. 455; vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Planinski Raj, Dawson, N. Mex., št. 8. — Predsednik: Frank Slavovci; tajnik: Ant. Saffič; blagajnik: Mihael Selan; vsi v Dawson, N. Mex., b. 1142.

Zavedni Stajerc, št. 9., Johnstown, Pa. — Predsednik: Martin Klinar, 812 Chestnut St.; tajnik: Andrej Dobnikar, R.F.D. 4, b. 145; blagajnik: Jakob Puntar, R. F. D. 4; vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako zadnje nedeljo v Celloso, Pa.

Jasna Poljana, št. 10., Brownsville, Pa. — Predsednik: Edward Zvalcar, Lemond Furnace, Pa.; taj. Iv. Blažine, b. 88, Newcomer, Pa.; blagajnik: Josip Markovič, Lemond Furnace, Pa. ja vsako prvo nedeljo.

Zarja Svobode, št. 11., Dunlo, Pa. — Predsednik: Fran Naglič, box 228; tajnik: Andrej Obrežar, box 155; blagajnik: John Dolez, box 161, Dunlo, Pa.; vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Danica, št. 12., Hillwood, Pa. — Predsednik: Milivoj Koruzović, b. 144; tajnik: Josip Glas, box 88; blagajnik: Martin Sinkovec, b. 88, Hillwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Vočernica, št. 13., Baggaley, Pa. — Predsednik: John Arh, box 162, Withney, Pa.; tajnik: Ant. Verhovšek, box 141; blagajnik: Anton Rak, box 53, oba v Hostetter, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Moj Dom, št. 14., Orient, Pa. — Preds.: Anton Vartanek, b. 63, Edenborn, Pa.; tajnik: Frank Gramme, b. 206, Republic, Pa.; blagajnik: Pavel Rolih, b. 377, Republic, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v dvorani New Salem, Pa.

Slovian, št. 15., Sopris, Colo. — Predsednik: Leo Marala, b. 21; tajnik: Silvester Berentin, b. 192; blagajnik: Fran Lukačič, b. 132; vsi v Sopris, Colo. Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Končija, v Piedmont, Colo.

Bratstvo, št. 16., Buxton, Ia. — Predsednik: Franc Krstof, box 104;

tajnik: Franc Raspotnik, b. 683; blagajnik: Ant. Tomšič, b. 801; vsi v Buxton, Iowa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ant. T. mšič-a.

Zora, št. 17., Akron, Mich. — Predsednik: Gasper Volk; tajnik: Anton Novak, box 68; blagajnik: Fran Elisek, R. F. D. 3, b. 6; vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

Zvon, št. 18., Bradock, Pa. — Predsednik: Fran Zefran, 233 Kinnar Alley; tajnik: Jakob Zalaznik, 848 1/2 Washington Ave.; blagajnik: Ivan A. Grm, 507 Chery Way; vsi v Bradock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Zdrušeni Slovenec, št. 19., Carona, Kans. — Predsednik: Blaž Mizori, b. 47; tajnik: Fran Zupančič, b. 35; blagajnik: Štef. Jakin, b. 127; vsi v Carona, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popoldne v dvorani Frana Zupančič.

Nada, št. 20., Huntington, Ark. — Predsednik: Martin Pucel, L. B. 17; tajnik: Anton Fabjan, b. 140; blagajnik: Jozef Zupančič, b. 45; vsi v Huntington, Ark. — Seja vsako prvo nedeljo.

Sokol, št. 21., West Mineral, Kans. — Predsednik: Andr. Belak, b. 381, West Mineral, Kans.; tajnik: Al. Zupančič, b. 68; blagajnik: Fran Špaizer, b. 136; oba v Mineral, Kans. Seja vsako četrto nedeljo.

Od boja do zmage, št. 22., La Salle, Ill. — Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gregorič; blagajnik: Anton Gende; vsi 101 Main St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo.

Slovenski Bratje, št. 23., Coketon, W. Va. — Predsednik: Frank Fortuna, box 506; tajnik: Ignac Ponikvar, box 32, oba v Thomas, W. Va.; blagajnik: Anton Stučin, box 75, Benbush, W. Va. — Seja vsako zadnje nedeljo za prihodnji mesec.

Hirija, št. 24., Iselin, Pa. — Predsednik: Ivan Turk, b. 241; tajnik: John Feiban, b. 174; blagajnik: Matija Zadravec, vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Delavec, št. 25., Rock Springs, Wyo. — Predsednik: Jos. Porceta, 619 N. Front St.; tajnik: Valentin Stalik, 240 M. St.; blag.: Frank Golob, 302 Pilot Butte ave.; vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Fran Šubecovi dvorani.

Smarnica, št. 26., Export, Pa. — Predsednik: Pavlič Jožef, b. 280; tajnik: Louis Zupančič, b. 170; blagajnik: Nikolaj Rogina; vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Mirosljub, št. 27., Diamondville, Wyo. — Predsednik: Fran Homan, b. (7); tajnik: Jos. Motoh, b. 141, Kemmerer, Wyo.; blagajnik: Mat. Brunskole, b. 110, Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih Josip Penea v Diamondville, Wyo.

Habsburški Sinovi, št. 28., S. Brownsville, Pa. — Predsednik: Mike Bišak, b. 98; tajnik: Ivan Erjavec, b. 52; blagajnik: Ant. Kovačič, b. 98, Orient, Pa.; vsi v Orient, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Jutrzanja Zarja, št. 29., Meadow Lands, Pa. — Predsednik: Ivan Koklič, b. 276, Canonsburg, Pa.; tajnik: Josip Bizjak, b. 253, Meadow Land, Pa.; blagajnik: Frank Baje, b. 33, Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Trpin, št. 30., Breezy Hill, Kans. — Predsednik: Martin Smolnik, R. F. D. 2, box 208; tajnik: Ivan Pečnik, R. 2, box 222; blagajnik: Josip Zibert, box 54, Breezy Hill Sta.; vsi v Mulberry, Kans. — Seja vsako prvo nedeljo.

Sloga, št. 31., Delagua, Colo. — Predsednik: Fran Urbančič, b. 7; tajnik: Alojzij Ludvik, box 33; blagajnik:

Josip Zele, b. 126; vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

Zeleni Vrt, št. 32., Palisades, Colo. — Predsednik: Ivan Zupančič, b. 766; tajnik: Jakob Trojar, b. 744; blagajnik: August Miller, b. (7); vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

Slovenska Zastava, št. 33., Jenny Lind, Ark. — Predsednik: Alojzij Grlic, box 86; tajnik: Jožef Sadar, box 103; blagajnik: Albin Bobnič, box (7). — vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. popoldne.

Edinost, št. 34., Yukon, Pa. — Predsednik: Frank Kostelic, b. 70; tajnik: Mihael Mačkovec, b. 149; blagajnik: Ivan Vidmar, b. (7); vsi v Yukon, Pa. — Seja vsak prvo nedeljo v Yukon dvorani.

Planinski Raj, št. 35., Lorain, Ohio. — Predsednik: Jožef Jere, 1647 E. 31st Street; tajnik: Jakob Hlepar, 1649 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Svet, 1685 E. 31. St.; vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta.

Zdrutek, št. 36., South Fork, Pa. — Predsednik: John Subadolnik; tajnik: Mihael Bojanič, b. 75; blagajnik: Mirko Grgorič, b. 495; vsi v South Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

Ljubljana, št. 37., Barberton, O. — Predsednik: Frank Smuk 291 Grednor ave.; tajnik: Frank Merzlikar, b. 121; blagajnik: Andrej Repar, b. 98; vsi v Barberton, O. Seja vsako drugo nedeljo v Srbkem domu na 616 Carnel St.

Dobri Bratje, št. 38., Bridgeport, Ohio. — Predsednik: Martin Potnik, b. 134; tajnik: Frank Androjna, b. 721; blagajnik: Alojz Gorenc, b. 375; vsi v Bridgeport, O. — Seja vsako prvo nedeljo ob 8. popoldne v dvorani društva sv. Barbare v Baysville, Ohio.

Sokol, št. 39., Neffs, Ohio. — Predsednik: Franc Rozman; tajnik: Franc Kotar, b. 415; blagajnik: Leo Plahuta, b. 26; vsi v Neffs, O. — Seja vsako tretjo nedeljo v prostorih sobrata Karol Dernača.

Orel, št. 40., West Newton, Pa. — Predsednik: Josip Ogrin, b. 95-a; tajnik: Mihael Jammik, R. 3, b. 15-c; blag.: Josip-Zorko, R. F. D. 3, b. 91-a; vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo popoldne za prihodnji mesec.

Jutrzanja Zvezda, št. 41., Cleveland, Ohio. — Predsednik: Avgust Strajner, 3555 E. 82nd St.; tajnik: Fran Kokotec, 8103 Marble avenue; blagajnik: Anton Ulepič, 8102 Marble ave. S. E. vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani rojaka Tomažina.

Mladi Slovenec, št. 42., Oglesby, Ill. — Predsednik: John Malin, b. 67; tajnik: Josip Stok, b. 19; blagajnik: Alojzij Novak, b. 266; vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo.

Sava, št. 43., Portage, Pa. — Predsednik: Martin Raspotnik; tajnik: Jos. Božič; blagajnik: Mihael Božič; vsi v Portage, Pa., R. F. D. 1, box 5; — Seja vsak drugo nedeljo.

Triglav, št. 44., Tercio, Colo. — Predsednik: Ivan Škrl, b. 137; tajnik: Frank Maroh, box 212; blagajnik: Ivan Fatur, b. 195; vsi Tercio, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

Mirni Dom, št. 45., Johnstown Pa. — Predsednik: Mat. Pečjak, 287 Cooperside Ave.; tajnik: Gregor Hreščak, 407 Eighth Ave. oba v Johnstown, Pa.; blagajnik: Ignac Pečjak, 524 Broad St., Johnstown, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

Južni Premogar, št. 46., Alix, Ark. — Predsednik: Math. Kokalj, Altus, Ark.; tajnik: Math. Starman, box 127, Alix, Ark.; blagajnik: Jurij Kokalj, box 77, R. F. D., Altus, Ark. Seja vsako drugo nedeljo.

Slovenski Bratje, št. 47., Avella, Pa. — Predsednik: Martin Obed, box 167; tajnik: Jurij Vidmar, box 167; blagajnik: Ivan Dolinar, b. 72; vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Slovenski Mladenci, št. 48., Aurora, Ill. — Predsednik: Frank Praprotnik, 21 Forest av.; taj.: Iv. K. Marsich, R. 5, b. 112; blagajnik: Josip Jakoš, 627 Aurora Ave.; vsi v Aurora, Ill. — Seja vsakega 16tega v mesecu.

Clevelandsko Slovenec, št. 49., Cleveland, Ohio. — Predsednica: Ana Košak, 3559 E. 81 St., S. E.; tajnica: Antonija Vitigoj, 3619 E. 81. St. S. E.; blagajnica: Ivana Smerd, 3552 E. 82 St., S. E.; vse v Cleveland, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo.

Proletarec, št. 50., Franklin, Kans. — Predsednik: Alojzij Korosec, b. 90; tajnik: Fran Vogel, b. 38; blagajnik: Alojzij Oblak, b. 90; vsi v Franklin, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo.

Delavec, št. 51., Cleveland, O. — Predsednik: Fran Mikša, 1423 E. 21. St.; tajnik: Louis Kveder, 6034 St. Clair Ave.; blagaj.: Zalelet Ivan, 1110 E. 64 St., N. E.; vsi v Cleveland, O. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu na 6096 St. Clair ave.

Ljubljanski Grad, št. 52., De Kalb, Ill. — Predsednik: Frank Keržič, 1317 Market St.; tajnik: Anton Osredkar, 1403 State St.; blagajnik: Frank Zvolkel, 1403 State St.; vsi v De Kalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo.

Planinska Vojilica, št. 53., Pickens, W. Va. — Predsednik: Andrej Franetič, Czar, W. Va.; tajnik: Fran Čepirio, b. 46; blagajnik: Fran Čeligoj, b. 46; vsi v Pickens, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 3 uri popoldne v prostorih sobrata Iv. Čepirio.

Karol Učekar, št. 54., Rockwood, Pa. — Predsednik: Jožef Hočevar, b. 155; tajnik: Anton Hočevar, b. 184; blagajnik: Mihael Hočevar, b. 255; vsi v Rockwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prostorih sobrata Ant. Hočevar.

Vrh Planin, št. 55., Crab Tree, Pa. — Predsednik: Ivan Tome, b. 94; tajnik: Jožef Rozman, box 167, blagajnik: Andrej Jereb, b. (7); vsi v Crab Tree, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani sobrata Ivan Tome.

Skala, št. 56., Allegheny, Pa. — Predsednik: John Simončič, Fabijan Street; tajnik: Frank Budič, 833 Pike St.; oba v N. S. Pittsburg, Pa.; blagajnik: —artin Kralj, 13 Ganstar St., Etna, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v K. S. D. v Pittsburg, Pa.

Caven, št. 57., Carrollton, O. — Predsednik: Martin Čermel; tajnik: Ciril Stibil, box 404; blagajnik: Josip Prime; vsi box 404, Carrollton, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermel.

Rudar, št. 58., Canmore, Alta, Canada. — Predsednik: Ivan Traven, b. 154; tajnik: Josip Stribar, b. 201; blagajnik: Fran Kralj, b. 172; vsi v Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Frank Kral, ob 2 popoldne.

Slovenski Fantje, št. 59., Maynard, Ohio. — Predsednik: Jožef Smodič, box 55; tajnik: Leopold Bregar, b. 46; blagajnik: Matija Bregar, b. 46; vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. Jos. Hrabak-a.

Moonrunski Trpin, št. 60., Moon Run, Pa. — Predsednik: Jurij Pivk, b. 15; tajnik: Fran Močnik, b. 133, oba v Moon Run, Pa.; blagajnik: Josip Arb, R. F. D. 3, Carnegie, Pa. Seja vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldan v dvorani sv. Barbare.

Napredni Slovenci, št. 61., Gary, Ind. — Predsednik: Martin Skola, 925 Madison St.; tajnik: Fran Tomažič, b. 73; Tolleston St.; blagajnik: Louis Shmit, 1308 Broadway; vsi v Gary, Ind. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Ivančič.

Zensko društvo "Sokol", št. 62., Cleveland, Ohio. — Predsednica: Zofka Birk, 6029 Glass Ave.; tajnica: Frančiška Trzebnik, 1161 Norwood Rd.; blagajnica: Marija Poznik, 5323 Spencer ave.; vsi v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi terek v mesecu.

Adamčič in Lunder, št. 63., Robins, Pa. — Predsednik: Viktor Susteršič, Johangheny, Pa.; tajnik: Jernej Rupnik, b. 15, Coulters, Pa.; blagajnik: Louis Grum, box 25, Robins Station, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Bratoljub, št. 64., Milwaukee, Wis. — Predsednik: Math. Sagadin, Brunks Lane No. 2, Milwaukee, Wis.; tajnik: Joe Kokovnik, 360 Florida St.; blagajnik: Math Kmetec, 356 Florida St.; vsi v Milwaukee, Wis. Seja vsako prvo nedeljo.

Brate trdno stojmo, št. 65., New Alexandria, Pa. — Predsednik: Jožef Ribič; tajnik: Josip Zuraž, box 103; blagajnik: Fran Resnik, b. (7); vsi v New Alexandria, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Vsi Slovani, št. 66., Wasson, Ill. — Predsednik: Frank Sajerice, b. 541; tajnik: Alojzij Grobenjak, b. (7); blagajnik: Antou Klauzer, b. 427; vsi v Wasson, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo ob 1. uri popl. v prostoru Louis Grobenjak-a.

Narodna Sloga, št. 67., Seminole, Pa. — Predsednik: Nikolaj Zvonarič; tajnik: Mike Buretič; blagajnik: Nikolaj Zvonarič; vsi v New Bethlehem, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Čampe.

Zdrušeni Balkan, št. 68., Clinton, Ind. — Predsednik: John Močnik, box 319; tajnik: Anton Primožič, R. R. 3, b. 5; blagajnik: John Smole; vsi v Clinton, Ind. — Seja vsako drugo nedeljo ob 10 popoldne v prostorih sobrata Iv. Močnika.

Balkan, št. 69., Pittsburgh, Pa. — Predsednik: Anton Fabec, 5632 Dresden All.; tajnik: Frank Kopar, 5161 Natrona All.; blagaj.: Alojzij Hlad, 5624 Dresden, All.; vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v K. S. D.

Zvesti bratje, št. 70., New Derry, Pennsylvania. — Predsednik: Josip Penič, tajnik: Stefan Kopriva, b. 11; blagajnik: Ivan Prab, b. 41; vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Stefan Kopriva ob 9 uri popoldne.

Delavec naprej, št. 71., Bessemer Pa. — Predsednik: Ivan Popetnik, b. 159; tajnik: Anton Katič, b. 86; blagajnik: Martin Mazi, b. 171; vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Anton Klinčeka.

Kosciusko, št. 72., Bankhead, Alta, Canada. — Predsednik: Pjaj Spievwik, box 591; tajnik: Anton Plonka, b. 18; blagajnik: Peter Kubany, box 40; vsi v Bankhead, Alta, Canada. — Seja vsako (7).

Pod Triglavom, št. 73., Smithfield, Pa. — Predsednik: Josip Strle, b. 63, R. F. D. 7; tajnik: Ivan Eržen, R. F. D. 7, b. 140; blagajnik: Anton Bergine, R. F. D. 7, b. 166; vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Kranjski prijatelji, št. 74., Falls Creek, Pa. — Predsednik: Alojzij Slak, b. 61; tajnik: Jernej Gorjup, b. 142; blagajnik: Josip Uršič, b. 261; vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Josip Uršič-a.

Naprej do Zmage, št. 75., Fitz Henry, Pa. — Predsednik: Anton Boltič; tajnik: Frank Indof, b. 113; blagajnik: Matevž Podbevšek, box 2; vsi v Fitz Henry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo od 9. uri jutraj v Italijanski dvorani sv. Barbare.

Slovenska Cvetilica, št. 76., Adamsburg, Pa. — Predsednik: Frank Kastele, b. 96; tajnik: Martin Marinč, b. 98; blagajnik: John Sentur, b. 142. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Sevtrni Premogar, št. 77., Superior, Wyo. — Predsednik: Ivan Spes, box 309; tajnik: Jakob Mivšek, b. 63; blagajnik: John Strukel, b. 309; vsi v Superior, Wyo. Seja vsako drugo nedeljo o deset uri popoldne.

OPOMBA: Tajnike istih društev, kateri zapazijo kako pomoto istotako tudi katerih društveno poročilo je pomankljivo, prosim, da mi nemudoma poročajo, da se nedostatki v imeniku, kateri izide drugič, popravijo.

S sbratskim pozdravom

LOUIS BAVDEK, gl. tajnik S. D. P. Z.

Pittsburg, Pa.

Morda boste mislili, da sem kot zastopnik Proletarca zgubil korajžo, in da se zato tako dolgo ne oglašim z novimi naročniki. Vendar pa temu ni tako. Vzrok moji molčečnosti je moja bolezen, ki se da obrača na bolje in pričakujem, da bom v kratkem zapustil bolnišnico in se podal zopet na agitacijo za našega prekristnega Proletarca. — Ne da se tajiti, da kaže zadnji čas lep napredek tudi Pittsburgu, čeprav nasprotujejo nekateri delničarji K. S. D. Mi jim seveda ne zamerim, kajti oni mi mislijo, da so še vedno v starem kraju pod goro. Ali oni so pozabili, da imajo med seboj polovico del-

ničarjev, ki niso zabiti gorjanci, kakor le-ti in sicer so ti v okolici Pittsburga, — napredni možje. — Čudno se mi zdi, kako je to, da je g. Janc padel tako nizko in pisal tak list tajništvu socialističnega kluba št. 131. Sram ga bilo! Fantje v socialističnem klubu: le naprej!

Pozdrav vsem socialistom!

Ant. Zidanšek.

Davis, W. Va.

Cenjeni sodrug uradnik: — Čeravno je naselbina Davis majhna — šteje le majhno število Slovencev — je vendar to napredna naselbina in kdor se hoče prepričati, to kmalu iznajde. Samo en vzrok je, da dober sad ne evete tako kakor bi moral — to je vzrok v tem, ker se tukaj prav slabo dela in je torej tudi slab zaslužek. Kjer je pa slab zaslužek, tam se tudi prosveta ne more razvijati tako, kakor bi bilo treba, kajti vse je navsezadnje le odvisno od gmotnih sredstev. — Zrak je tukaj v resnici iest in zdrav, toda tudi zima je prav sibirske sorte. Velika ovira stabilnemu napredku je tudi v tem, ker se naši rojaki prepogosto selijo. Delavske razmere se tukaj nič ne ločijo od drugih krajev. Kar nas je starih setlerjev, delamo še precej stalno, samo včasih prav pošteno ozebemo za nohti. To storimo za odpuščanje grehov Babcock Lumber Co. Tako je danes: Čast in slava kapitalistom, delavcem pa zmurznjena ušesa in prste. — Da ne pozabim. Tudi pri nas imamo brezposelnice, ki čakajo na milost bossa, kdaj jim bo zopet ukazal priti zaslužiti par centov za tobak in sol. Imamo tudi dva društva in sicer je eno spadajoče k S. N. P. J., drugo pa J. S. K. J. Prvo društvo je še mlado in šteje še se ne motim, okrog trideset članov. Kakor se čuje, se oživi v kratkem tudi socialistični klub, in obenem tamburaški zbor. Če se bodo ideje uresničile, Vam bom že poročal. Na zadnji seji društva "Slovenski Gozdar", št. 217 S. N. P. J., so se pobirali prostovoljni prispevki za štrajkujoče rudarje v Michigianu, ki se bojujejo za malo večji košček kruha in boljše delovne pogoje. Nabralo se je \$7.75 ter odposlalo tajniku S. N. P. J. da odda na pristojno mesto: v štrajkovni fond.

Pozdrav vsem zavednim delavcem širom Amerike!

Ivan Križmančič, Box 238, Davis, W. Va.

West Mineral, Knas.

Vsa tukajšnja podporna društva so sklicala javen shod, ki se vršil tretjo nedeljo v februarju. Namen tega shoda je bil, da se članom dotičnih društev, ki so se izrekla za združenje, razloži, kaj se je zaključilo na skupni konferenci v Chicagu.

Točno ob 10. uri odpre predsednik društva Orel št. 19 S. N. P. J. shod, nakar je bil izvoljen zapisnikarjem Frank Švajgar. Nato dobi besedo sobrat John Goršek, ki natančno pojasne, kaj je zamogla konferenca storiti z ozirom na združitev. Pojasnjuje, kako potrebna zanas vseh je združitev, do katere se najlažje pride po načrtu br. gl. tajnika S. N. P. J., kar je članstvo tudi po večini odobravalo. Nadalje priporoča in apelira na vse člane, da stvar dobro presodijo predno bodo glasovali, ko dobe v roke glasovnice. Priporoča ob enem tudi, naj bi se članstvo zavzelo za socialistično stranko, kajti le v tej stranki je združitev vseh delavcev sveta in katera se bojuje za odpravo meznega suženjstva.

Nato dobi besedo sobrat M. Štefančič, kateri istotako priporoča že začetno pot za združenje v smislu izjave predgovornika. Za njim je govorilo še več drugih, vsi v smislu združenja, ki je bil klie na resno delo, da se to vresniči.

Frank Švajger, zapisnikar.

Springfield, Ill.

Slovenski pevski zbor Prešeren naznanja obstinstvu, v Springfieldu in okolici, da je zbor izpremenil svoje ime v socialistični pevski zbor "Naprej".

S pozdravom

M. Komočar, tajnik.

Popravek.

Waukegan, Ill. — V zadnji številki Proletarca stoji med izkazi za agit. fond pošiljanja Proletarca mieh. strajkarjem, da sem

jas prispeval \$1.50, prav bi se imelo glasiti, da je svoto daroval jugosl. socialistični klub št. 45. — Socialistični pozdrav!

John Zakovšek.

Winterquaters, Utah.

Cenj. uredništvo Proletarca: — Priloženo Vam pošiljam svoto \$9.40, katere sem nakolectal v veseli družbi v Seofield za coloradske štrajkarje. Dali so sledeči po \$1: Anton Mejša, Frank Lončar, Tomaž Majnik in Blaž Heller; po 50 c: Jak Tušar, M. Suhar, M. Ključevšek, Mary Heller; po 25 c: F. Drganc, Ant. Zajec, F. Pogučar, J. Sajevec, F. Podbevšek, Mat. Kollar, F. Kranje, John Starman, J. Brezovar in J. Janežič; po 40 c: J. Tomšič; po 10 c: Ant. Erjavc. — Skupaj \$9.40. — Koder koli sem hodil in pobiral za michiganske ali coloradske štrajkarje, še povsod so dali rojaki drage volje v tanamen. Časi so se v tem oziru pač spremenili. Pred leti ne bi mogel človek kar tako kolektati, kajti marsikateri bi jo zabrusil po vzoru Amerikanskega Slovencea: "zakaj pa ne gredo delat?" —

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

— Lastnik in izdajatelj: —

Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Illinois.Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo
leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo
\$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta.Oglasi po dogovoru. Pri spremembi
bivalitja je poleg novega naznaniti
tudi stari naslov.Glasilo slovenske organizacije Jusov.
— socialistične zveze v Ameriki. —Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja
lista in drugih nereditosti, je pošiljati
predsedniku družbe

Fr. Podlipca, 5039 W. 25. Pl. Cicero, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by

South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.Subscription rates: United States and
Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half
year. Foreign countries \$2.50 a year,
\$1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

4006 W. 31. STREET, CHICAGO ILLINOIS.

Telephone: LAWNDALE 9677

NOVA KOST.

Džingoti, hinavei, profesionalni kričarji in vse mogoče vrste kapitalistični burši, ki se vedno pačijo s staro frazo, da "govore v imenu ljudstva", imajo zopet novo kost, katero glojejo v veliko veselje tistih "patrijotov", ki hočejo intervencijo v Meksiki.

Ta nova kost je W. S. Benton "podanik" britanske krone. Ta dragoceni angleški podanik je bil 25 let v Meksiki, kjer si je pridobil veliko premoženje. Izkoriščal je meksikanske peone, zahteval zaščito meksikanskih in ameriških postav, a kljub temu je bil podanik Anglije. Hotel je biti tu in tam. Zgodilo se pa je, da je ta čudni "angleški podanik" pred nekaj dnevi naletel na naglo smrt v Juarezu. Eni poročajo, da ga je general Villa ubil z lastno roko, dočim Villa sam poroča, da ga je Benton napadel z revolverjem na kar je bil izročen vojnomu sodišču in obsojen na smrt. Naj bo kakorže hoče — dejstvo je, da je bil Benton umorjen. Umor je umor, pa naj se izvrši na cesti, v sobi, na visleah ali ob zidu pred cevni vojaških pušk. Umori se vrše vsak dan — umori, ki se po kapitalistični morali nazivajo postavni umori. In hinavei se ne zmenijo. V Meksiki je padlo na tisoče ljudi — med temi tudi inozemci — odkar traja revolucija, ali takega krika še ni bilo kakor je sedaj. Ali ni to sumljivo? Če bi rečimo bil Benton navadni mezdni suženj ali še slabše — peon, ali bi bilo toliko rabuke? Ker pa je slučajno bil premožen človek in še obenem "podanik" Anglije, je pa naenkrat njegovo življenje vredno sto ali morda tisočkrat več kot pa navadnih ljudi in zasluži, da morajo Zedinjene države z orožjem planiti čez mejo in kaznovati morilec.

Vprašanje je tudi, dali je Villa — bandit, upornik, morilec ali patrijot, boritelj za svobodo in pravico, kakor se že vzame — imel prav, da je usmrtil ali dal usmrtili Bentona. On pravi, da je bil Benton poleg napada na njegovo osebo tudi Huertin špijon in nasprotnik stvari, za katero se bori on in konstitucionalistična stranka; zato je zapadel kazni. Če je temu tako, potem si je Benton sam kriv smrti.

Naj bo tako ali tako, ta dogodek še ne zasluži, da bi morale Zedinjene države na komando britanskih kapitalistov — ki se jim cedijo slane po oljnatih vrelcih v Meksiki — loviti morilec onkraj Rio grande in s tem povzročiti aktualno invazijo in intervencijo.

Kričarji naj pa le glojejo tudi to kost.

UNIJONIZEM NE BO UNIČEN.

Dejstvo, da se rudniški baroni v Michiganu grozijo, da ne bodo priznali zapadne rudarske zveze in da kralji premoga v južnem Coloradu prezirajo premogarske organizacije, ne bo preprečilo organiziranja delavske mase v enem niti drugem kraju.

Western Federation of Miners ni naredila tiranskih razmer v Michiganu niti ni United Mine

Workers povzročila nečloveških razmer v Coloradu — razmer, ki so vzbudile mezdne sužnje k odporu. Razmere, ki so rodile štrajk, so povzročili kapitalisti in štrajk je bil edini pravičen odgovor rudniškim baronom, ko so ošabno prezrli skromne zahteve delavcev.

Ako bi bili baroni bakra in premoga količjak pokazali, da smatrajo delavce kot ljudi, bi ne bilo štrajka. Ali kapitalistični izkoriščevalci norijo le za dividendami in ti kapitalisti radi tega odrekajo delavcu pravo do organizacije. Odrekajo delavcu pravico, da bi s svojim kolektivnim prizadevanjem razmere. Položaj je torej tak, da bi se moral delavec absolutno podati svojim gospodarjem, ali pa še nadalje rebelirati proti tiranom. V prvem slučaju, ako delavec neha z bojem in se poda, odreče se svojim človeškim pravicam in ostane suženj! V drugem slučaju pa pokaže, da je človek in zahteva, da ga kapitalist prizna človekom s tem, da mu dovoli pravico do organiziranja.

Boj se bo nadaljeval. Dokler kapital izkorišča delo, tako dolgo bo boj in tega ne bo uničil noben še tako ošaben kapitalist; ne bo ga uničilo postavno nasilje ogrnje no s plašcem zakonov. Delavsko gibanje na industrielnem polju — unionizem — ne bo uničen. Kapitalistom se morda posreči, da to gibanje tupatam začasno zadrži, toda boj bo ponovno izbruhnil s toliko večjo silo in kjer se delavcem ne posreči prvič, posrečilo se jim bo drugič.

Delavci v Michiganu in v Coloradu, naša organizacija bo zmagala, kajti zmagati mora. Pravica je na naši strani in pravica vselej zmagava.

SOLIDARNOST IZKORIŠČEVALCEV.

Neka čudovita nervoznost obvlada moderne gospodarske boje. Komaj smo zabeležili, da so norveški podjetniki izprli nič manj nego okrog 40.000 delavcev; komaj se je posušilo pero, ko so časniki poročali o tem velikanskem norveškem izporu in že so zabeležili zopet nov slučaj, ki nam v drastični luči kaže brezobzirnost organiziranega podjetništva. Na Saškem in v Thuringenu (Nemčija) so izprli 25.000 kovinarskih delavcev. 25.000 delavcev so vrgli takorekoč na cesto. Kaj se je s tem nameravalo, se je čisto odkrito priznavalo.

Malo število delavcev je stopilo v stavko, da si vsaj nekoliko zboljšajo svoj položaj. In izprti delavci naj bi pritisnili na te svoje tovariše ter jih prisilili, da opustijo svoje zahteve. Ali so med 25.000 delavci organizirani ali neorganizirani delavci, ali so socialističnega ali drugega mišljenja, to izkoriščevalcem ne dela mnogo skrbi. Vsi sfrčijo v takem slučaju na cesto ne glede na to ali so bili "pridni" ali ne, vseh 25.000 delavcev mora eventualno stradati, samo da se par sto štrajkujočih prisili, da odnehajo od svojih upravičenih zahtev. To seveda ni nikakršen terorizem; nikakršno oškodovanje narodnega gospodarstva; krščansko časopisje o vsem tem molči, ker je tako v interesu kapitalističnih njegovih gospodarjev.

Vedno bolj komplcirani postajajo gospodarski boji, to nam je pokazal izpor na Saškem. Boj se je pričel z majhno stavko nekkih delavcev v kovinarski industriji v Leipzigu, ki so zahtevali nekoliko zboljšanja svojih plač. Druga kategorija delavcev iste industrije se je njihovim zahtevam pridružil. Na to so podjetniki odgovorili s tem, da so izprli 60 odstotkov udeleženi delavskih skupin. Ko ta ukrep ni mogel streti poguma stavkajočih, pa je sklenila zveza kovinarskih industrijalcev za Lipski (Leipzig) okraj, da izpre 60 odstotkov vseh v lipski kovinarski industriji zaposlenih delavcev. In to se je tudi zgodilo, ko je bila zveza nemških kovinarjev izrazila solidarnost s stavkajočimi.

Ali boj je zavzel še širše dimenzije. Kartel saških kovinarskih industrijalcev je sklenil, da proglasi izpor za celo Saško, ako v Lipskem ne pride do sporazuma. In v Thuringu so se izprli vsi kovinarski delavci, s čimur posega organizacija fabrikantov v spore med posameznimi podjetniki in njihovimi delavci. V Lipskem je bilo 10.000, v Thuringu 15.000 delavcev izpr-

tih in nadaljni izpor po celem Saškem v ozadju — tako silno se razvijajo mezdni boji sedanjega časa.

Vsak posamezen teh izkoriščevalcev je sam zase že dosti močan. In vendar se jim je zadelo potrebno, da so se združili. Noben izmed njih ne bi stradal ali bi bil prisiljen odreči se samo deloma svojim užitek, ako bi stavkajočim kovinarjem dovolil zahtevano zvišanje plač. In vkljub temu so se organizirali, da bi povečali svojo moč. Organizacij delavcev, ki se osniwa na tedenskih prispevkih, stoji organizacija denarnih vred nasproti, solidarnost za košček kruha se borečih proletarcev solidarnost izkoriščevalcev.

Tako postajajo boji delavcev za vsakdanji kruh vedno težavnejši. Delavci ne stoji več posameznemu podjetniku nasproti, ki ga po priliki lahko iznenadijo in ga ob dobri konjunkturi po kratki stavki lahko premagajo. Izkoriščevalci so že davno pozabili ono, da je močni najmočnejši sam. Ako slabotni postajajo v združitvi silni, koliko silnejši postanejo združeni šele tisti, ki so že itak sami silni dovolj! Tako se vedno najbolj najmanjša stavka razvije do gigantskega boja med delavskimi in podjetniškimi organizacijami. In če so pri posameznem podjetniku tu in tam še bila mogoča človeška čutila, pa so pri važnih operacijah fabrikantovskih organizacij, ki jih vodijo neuradne nastavljeni tajniki, taka sentimentalna čustva in ogibanja čisto izključena. Tu postaja boj neizprosno in brezobzirnih, na stotisoče nedolžnih otrok se izpostavi največji bedi in lakoti, da se sto stavkajočih prisili na kapitulacijo.

Ako so se pa fabrikanti učili od delavcev, pa se morajo zopet delavci učiti od izkoriščevalcev. Napram organizaciji podjetnikov je posamezni delavec še večja ničla nego posameznemu podjetniku nasproti. Pa tudi te majhne delavske organizacije, ki niso preskrbljene z zadostnimi denarnimi sredstvi, so v takih velikanskih bojih brez moči. Samo velike organizacije, v katerih manjka k večjemu prav majhen odstotek delavcev, samo organizacije z visokimi prispevki, ki omogočijo zbirko velikih bojnih skladov, samo take organizacije zamorejo dandanes voditi uspešne boje s podjetniki. Solidarnost izkoriščevalcev bi morala izzvati tudi solidarnost izkoriščanih, solidarnost delavcev. Ako delavci nečesto zabrestiti v popolno sužnjost, potem jim ne preostaja drugega nego to, da pritegnejo zadnjega moža, pa tudi zadnjo ženo k organizaciji, da se ne strašijo nikakršnih žrtv, samo da so primerno pripravljene na predstoječe gigantske boje in naj se v teh bojih gre potem za pridobitev novih pravic ali pa za obambo proti vedno neznosnejši ošabnosti organiziranega podjetništva. Zgled, ki ga dajejo izkoriščevalci s svojimi organizacijami, kliče dosti jasno vsem izkoriščanim: Pridružite se vsi do zadnjega bojni organizaciji delavcev!

Takšni boji kakor so v Evropi so tudi v Ameriki. Radi majhnega spora, ki je nastal med delavci v marmorjem in stavbinski podjetniki v Chicagu, so stavbinski podjetniki sklenili, da izpre vse stavbske delavce, da bi drugi delavci pritiskali na delavce z marmorjem, da bi se brezopojno podali: V stavbinskih unijah so delavci po večini demokratičnega in republikanskega mišljenja, socialisti imajo v njih manjšino. Oholi stavbski podjetniki niso rekli: Pri zadnjih volitvah si glasoval za naše kandidate, zato te bomo obdržali na delu. Izjavili so odločno: Delavec si in v gospodarskih vprašanjih si z delavci, zato boš šel na cesto, pa če tudi umrješ glado, ker nočeš uplavati na svoje tovariše, da bi lizali palico, ki jih tepe.

Da se infamni načrt stavbskih podjetnikov ni izvedel do pičice, je povzročilo to, da so stavbski delavci v Chicagu in v vseh drugih večjih ameriških mestih dobro strokovno organizirani.

Slovenski ameriški delavec spoznaj zlato resnico, da morajo biti delavci vsake stroke dobro organizirani, ako se hočejo na gospodarskem polju meriti s svojimi izkoriščevalci.

Ako nisi organiziran, pridruži se strokovni organizaciji. Ako tvoja stroke še ni organizirana, potem agitiraj, da s svojimi tovariši

ustanoviš strokovno organizacijo (unijo). Ako si pa član unije, tedaj je tvoja sveta dolžnost, da privedeš svoje brezbrizne tovariše v organizacijo.

Ako nočeš podleči v tem velikem boju, ki se danes bje med kapitalisti in delavci širom sveta, potem se organiziraj in organiziraj druge proti izkoriščevalcem.

SOCIALISTI V LJUBLJANI IZPOSLOVALI PODORO ZA BREZPOSELNE.

Sodr. Etbin Kristan, občinski svetnik v Ljubljani je stavil predlog za podporo brezposelnih, katerega je občinski svet ljubljanski sprejel soglasno.

Naše bratsko glasilo "Zarja" prinaša povod tega tole zanimivo poročilo:

"Občinski svet je že sprejel tozadeven sklep na predlog občinskega svetnika sodruge E. Kristana, da se postavi v proračun 5000 K za brezposelne podpore. Za razdelitev teh podpor je potreben regulativ, ki ga predlaga odsek v sprejem. Regulativ je z malimi izpremembami sestavljen tako, kakor ga je bil predlagal obč. svetnik E. Kristan. Regulativ se glasi:

§ 1. V Ljubljani stanujoči delavci obojega spola imajo v slučaju nezaposlenosti pravico do podpore iz občinskih sredstev:

a) Če prebivajo do dneva, ko izgube delo, vsaj leto dni v Ljubljani;

b) če dobivajo podporo brezposelnih kot upravičeni člani kakšnega društva svoje stroke, oziroma kake delavske organizacije sploh.

§ 2. Občinska podpora znaša največ polovico podpore, ki jo dobiva delavec od svojega društva in jo izplačuje mestna občina v okviru zato dovoljenega kredita pod enakimi pogoji, kakor jo izplačuje organizacija.

§ 3. Delavec, ki želi podporo iz občinskih sredstev, se mora takoj, ko izgubi delo, zglasti pri posredovalnici za delo, bodisi pri občini, ali pa pri svojem strokovnem društvu in če se mu tukaj nakaže primerno delo, ga mora sprejeti.

Primerno je delo takrat, kadar spada v stroko nezaposlenega delavca in če se pogoji vjemajo z mezdinimi tarifi, ki so bili sklenjeni med strokovnimi društvi ali pomočniškimi zbori na eni in podjetniki na drugi strani. Kjer ni takih tarifov, je smatrati za primerne tiste pogoje, ki so v Ljubljani običajni v dotični stroki.

Nobenega nezaposlenega ni dovoljeno siliti, da bi sprejel kakšno delo, ki je prosto vsled stavke ali izporna.

§ 4. Podpora brezposelnih se ne izplačuje:

a) Če je brezposelnost povzročila stavka ali izpor;

b) če je brezposelnost posledica trajne nesposobnosti za delo;

c) kadar dobiva nezaposleni delavec bolniščno na podlagi zakona z dne 30. marca 1888, drž. zak. 83;

d) če se ne izpolnjujejo pogoji § 3.

§ 5. Podpora izplačuje občina potem društev, oziroma organizacij, navedenih v § 1., al. b). V ta namen mora vsako tako društvo voditi seznam, iz katerega je razvideti:

a) imena članov, ki so dobili podporo brezposelnih;

b) koliko znaša podpora na dan in v celoti;

c) kdaj je član izgubil delo in kdaj se je pričela pravica do podpore;

d) koliko dni je bil član brez dela in koliko dni je bil upravičen, da dobiva podporo;

e) pri kateri posredovalnici za delo je bil vpisan;

f) če je bil v času brezposlenosti v stavki ali v izpori.

Mestni magistrat ima vsak čas pravico vpogleda v ta seznam in lahko zahteva, da mu društvo predloži pobotnice članov, katerim je izplačalo podporo iz svojih občinskih sredstev.

§ 6. Društva, ki izplačujejo podporo, morajo predložiti mesečne prepise seznama, in sicer vsak mesečni prepis najkasneje tekom prihodnjega meseca. 14 dni na to jim povrne mestni magistrat odobreno na račun občine izplačano podporo v okviru dovoljenega kredita in v kolikor ta kredit še ni izčrpan.

§ 7. Podpore brezposelnih ni smatrati za ubožnino; konur se izplača, ne izgubi zaradi tega nobene javne pravice.

§ 8. V slučaju sporov radi pravice do podpore brezposelnih in sploh zaradi izplačevanja v tem regulativu določenih podpor odloča magistratni gremij z absolutno večino glasov brez nadaljnega priziva.

Obč. svet. Pammer govori silno ostro proti izplačevanju podpor brezposelnim. Pravi, da gre bivstvo tega sklepa za tem, da dobiva le oni podpora, ki je organiziran in da tako goni občina delavstvo naravnost v organizacijo, in sicer v socialno demokratično organizacijo. Podpore bodo le razbremenjevale organizacije, da bodo imele te več sredstev za mezdne boje. (Ugovori pri občinskih svetovaleh. Tudi na galeriji ugovarjajo.) Podpore naj bi se rajše dajale neorganiziranim delavcem. (Klie z galerije: "Rajše Südmärki!") ki so najvestejši elementi. Končno pravi, da bo natančno gledal, kdo od zastopnikov obrtnikov in podjetnikov bo glasoval za ta sklep. Izjavlja, da bodo glasovali nemški občinski svetovaleci proti predlogu in predlaga, da naj se vrne regulativ odseku, da ga še enkrat predela in izroči regulativ vsakemu občinskemu svetovalecu, da ga lahko preštudira. Sedaj, da je bilo premalno časa za preštudiranje.

Obč. svetnik sodrug E. Kristan: Čudim se stališču, ki ga zavzema g. Pammer. Kot zastopnik industrije, bi moral biti vendar v teh stvareh nekoliko bolj poučen in imeti bi moral nekoliko več socialne uvidevnosti. Načrt ni le v korist delavcem, ampak tudi industrija bo imela korist od tega.

Najprej moram popraviti izjavo g. Pammerja, da bo ta podpora razbremenjevala organizacije, ki bodo imele potem več denarja za štrajkanje pri kranjski stavbinski družbi. (Smeh.) Saj pravi načrt tako jasno, da mora organizacija dokazati, da mora sama podpirati svoje brezposelne člane; le tedaj dobe njeni člani še mestno podporo. Organizacije torej ne bodo prav nič prihranile, pač pa bodo morale opravljati za občinsko delo, za katero ne dobe nobene odškodnine. Kar se pa tiče štrajkanja, določa regulativ, da se v tem slučaju ne plačuje podpora. Niti v slučaju izporna ne, zakaj v boju naj ostane občina nevtralna; več ne zahtevamo od nje. Brez organizacij je akeija za brezposelne sploh nemogoča. Če bi bila Ljubljana zelo veliko mesto, bi se upal predlagati tudi podporo za neorganizirane. Ali če danes kaj takega sklenemo, tedaj ne zadostuje 5000 K niti za aparat, ki bi bil potreben za ureditev izplačevanja in kontrole. Povsod, kjer izplačujejo mesta podpore brezposelnim, jih izplačujejo na podlagi enakega regulativa, kakor sem ga bil predlagal. Gospod Pammer pravi, da so najbolj potrebni podpore tisti, ki niso organizirani. Pritrditi moram besedam poročevalca, ki je dejal, da ta podpora pripomore tudi do moralne vzgoje delavcev. Ta podpora je pravica, ki si jo mora zagurati vsak delavec s tem, da plačuje nekaj tudi sam. Odločno pa bi moral biti proti temu, da bi dobivali podporo elementi, ki niso nikdar skrbeli sami za čas brezposelnosti, ki bi nesli vso podporo v prvo žganjarijo. Ker ustvarja delavstvo tudi za splošnost, zato je splošnost vezana, da daje delavcu podporo. Ravno v tem regulativu je poskrbljeno, da dobi le delavec, ki je prišel brez svoje krivde v brezposelnost, podporo. Izgovor g. Pammerja, da ga je regulativ presenetil, je ničev, ker sem že 30. decembra predlagal načrt. Če bi vrnil regulativ odseku, tedaj bi poteklo leto 1914 in delavci se lahko obrišejo pod nosom. Tudi jaz sem mnenja, da regulativ ne sme biti petrefakt. Pridružujem se predlogu poročevalca in prosim, da ga sprejme občinski svet."

Ali ni iz tega razvidno, da so socialisti vedno in povsod za koristi delavcev? Samo slepci ne morejo tega videti.

Ali si je že vaša organizacija naročila 100 iztisov "Socialistične knjižnice", katere bode razdelili med nezavedne tovariše na prihodnji veselici. — Ako tega še niste storili, skrbite, da se to zrodi.

BELEŽKE.

John D. Rockefeller premore 900 milijonov dolarjev, a na vse načine se brani plačati davke. John je kristjan!

Ko je kongresni komitej dospel v Colorado preiskavati stavko, dobil je guvernere Ammons takoj — gripo.

Demokratska prosperiteta je prišla. Posijala je kot solnce in v žarkih njene luči videli smo v New Yorku 300.000, v Chicagu 100.000, v Los Angelesu 40.000 itd. brez dela . . .

Baroni bakra v Michiganu pravijo, da "rdeči socializem" je kriv delavskega boja. Sure Mike! Zakaj ne bi bil "rdeči socializem" kriv tudi sleparske kupčije, katere je prinesla baronom bakra 68.000 akrov rudninskega zemljišča? Mogoče je "rdeči socializem" kriv tudi tega, da so rudarji v Calumetu pred štrajkom delali po 10—11 ur za beraško plačo! In morda je "rdeči socializem" kriv tudi ogromnih dividend v znesku 200 milijonov dolarjev, ki so jih pobasali carji bakra v 40 letih!

Jim Me Naughton, car v Calumetu, si je odžagal rogove, ostrigel kozjo brado in podvil rep med noge. Namesto tega je nataknil na obraz masko angelja, ovil si je glavo s svetniško glorio in s pobožno sklenjenimi rokami je stopil pred kongresni komitej rekoč: "Poglejte me, jaz sem sveti Jim! Nedolžen sem in lep kot bela lili. Če je kje kakšen greh, krivi so ga štrajkarji." O sveti Jim, za nas boga prosil!

Skebska časnikarska reva v Calumetu, ki skače tako kakor "Džim" svira, se je zi na kongresnike, ki preiskujejo stavko, češ da so pristranski. Seveda, seveda! Kongresniki bi morali priti opoldne v Calumet, iti naravnost v Me Naughtonov "club house", tam izprazniti pol ducata buteljke šampanjca, zapisati to, kar bi jim povedal glede stavke sveti "Džim" n ob osmih zvečer bi morali že odrediti iz Calumeta. Če bi tako storili, potem bi bili "fajn možje", nepristranski in vzorni, zakar bi jim razbojniška "alianca" brez dvoma priredila častno paradno z importiranimi šerif-bumi na čelu! Bi bi koza . . . če bi imela dolg rep!

O razvoju francoske socialno demokratične stranke.

Pred kratkem je bil strankin zbor francoske socialno demokratične stranke. Kongres je bil v Amiensu. Iz poročil posnamemo, da je naraslo število strankinih članov 1. 1913, od 68.903 na 72.765 torej za 3901. Poročilo poudarja, da narašča sicer število strankinih članov počasi, zato pa stanovitno od let do leta. Za agitacijo je izdala stranka lansko leto 46.340 frankov (1 frank je 95 vinarjev), kar je v primeri s pridobljenimi člani precej visok izdatek. Izdatek pa je zato tako visok, ker vzdržuje stranka "stalno delegacijo za agitacijo." 20 okrajnih organizacij šteje več kakor 1000 članov, 63 pa manj kakor 1000. Največ novih članov je pridobila stranka v Parizu, namreč 1120 in v Pas-de-Calaisu 850. Pri volitvah v obrtne svete so dobili socialistični kandidati 255.279 glasov, pri občinskih volitvah pa 243.258. Pri teh volitvah je dobila stranka 40 novih mandatorov. Raven volilni akeiji je posvečala stranka največ dela boj proti triletni vojaški službi. Stranka je odposlala v ta namen parlamentu spomenico s 740.000 podpisov. Poleg tega je priredila stranka po vsej deželi protestne shode; skoda v Parizu se je udeležilo 150 tisoč oseb. Stranka je imela 168.776 fr. dohodkov, izdatkov pa 185.148 frankov, izdala je torej za 16.408 frankov več nego je prejela. Razen že omenjenega izdatka za splošno agitacijo je izdala stranka za agitacijo proti militarizmu 11.201 frankov, 50.077 frankov za podpore časopisju itd. Med dohodki je 83.400 frankov, ki so jih izročili stranki njeni poslanci. Glavno glasilo francoskih sodrugov "Humanite" je imelo povprečno naklado v januarju 1913 55.288, v decembru je 87.736. Iz poročil vidimo, da stranka počasi, a vztrajno napreduje.

Pisma Jaka Štrigelnu.

Lub sodruh redahter!
Pred'n sm šou iz oštarije, sm se obrnu preke tist'm pojac, k me je pršou klicat in sm mu reku: "Tla maš en groš, pa s' kup en glazk ta buljžga. Č' bo še kerkras, pršou zame telefon, pa upraš, kua d' čja, potl me prid še l' klicat." — "All right sir", se je odrezou pajac, mi dva sva pa šla spet nazaj k svoj'm kolegat'm.

Kumej sm se dol usedu, pa je spet sam satan prnesu tistga pajaca iz bircauz. Glih prpodvou sm, kua boma večerja, pa je prletu v en sap. — "Sir Jaka Štrigelj must go to Chicago." Tku je gavuru telefon. V Šikag imaja kranšk fari ta velka frzamlunga in očja n'h imet kot reporterja za eajtnge. — "Na," sm reku, tu maš spet en groš, k' s' biu tku prjazn, d' s' pršou povedat. Ti Ribežen boš šou z mana, tebe Janez že pozna, pa nucou te bom tud za sekreterja, d' boš takrat stenografiron, k' bom jest gavuru, ker mislim enkrat za vselej kranšk'm farj'm povedat, kua in kdu sa. Ti Brus", sm potl reku in se obrnu prek nem, "boš pa ta eajt oberkomandant v našm logari. Tla maš pet tolarjev, d' boš izhaju ta eajt". — Očo de šoto, če ga bom jest stenografiro", je reku Ribežen. "Jest ga bom tiste fačile farške še namalu, kar hiter hodma, da ga ne zamudimo trenu per Chicago." K' sm Brusu finfar stisnu v roka in mu povedou, d' nej orng mirka na logar, sva ja odrnila na štacjon. Kumej sm plačou za kar-te, tja ja že eug prživžou noter. Hitr sva skočila notr v vagon in še predn sva se dobr priporočla ta nov svetnie Vodišk Johane, sva bla že v Šikag. Tam sva vzela tramvaj, d' sva bl hiter prišla v hotel, v katerm sa imel kranšk fari svoja verzamlunga.

Vem sodruh redahter, d' se čudš, zakaj zmeram pišem o kranšk farjih. Vidiš tu sa l'dje, k' nisa hotel dobr stor't v star domovin. Bl' sa v lemanat in k' sa se enkrat nauč'l vseh lumpari, sa delat take grehe, d' sa jh iskal žendari in policaj. Potl sa ja pa v Amerika ubral in začel lagat, d' s' Kristusov namestnik in d' lohka usaku preskrbeja aintritskarta v nebesa, č' zanja kej plača. Kakš'n tiš sa tu, boš že zvedu, k' boš brau beriht o verzamlung.

K sm portirja uprašou, k' imajo kranšk fari verzamlunga, m' je reku, de nej grem v ta pru štk na links, pa ta prva vrata na desna.

K sm stopu v zol, sm mislu, d' sm pršou na ohect. En far je stavu pr ta pru miz. Potl sm zvedu, d' je tu ta lep pater k' je nosu v starm kraj že use sorte kute, dokler je mogu slēt use in popihat ja v Amerika. Ta je šefredaktor od eajtnge, k' jim pravja "Preblažena Mica". Moj prijatu Janez je pa glih ustou, kukr d' b' tou go-vort. K' sm not stopu so usi pogledal name. Tone, k je sedou zravu uzat, je pa hitr ustou in je reku, tu je moj prijatu Jaka Štrigelj, zdej kralj švelarjev in eajtngreporter. Nega se ni treba prou nč bat, kr bo pisou tku, kukr je. Natu se je pa oglasu Janez in je reku: "Glej, Jaka, da ne boš pisal v dialektu. Vrag ti v diši, ne razumem ga i ja, ki sem hodil 20 let v šolo in se nekaj naučil." — "Janez," sem se oglasil hitro.

"Nisem hodil 20 let v šolo, pa sem se naučil več jezikov in boljše slovensčine kakor ti. Danes pa imam s sabo stenografa Ribežna, ki je absolvirat deveto šolo pod vrhniškim mostom. Mislim, da si zadovoljen." — Ako je tako, velim ti, da je dobro," je rekel Janez. Na to sem se obrnil proti Ribežnu in mu rekel, napravi dobro poročilo, da ne dobi deveta šola pod vrhniškom mostom slabega glasu." — "O čo de šoto, pa kaj ga govori kvela fačia rota," se je oglasil

Ribežen. "Jest ga bom stenografiru, kome ke že."
Ribežen je pričel s svinčnikom švigati gorindol po papirju in njegov stenogram se čita tako le:

Po dvorani stoji okrogle mize, ki se šibe pod težo jedil in pijače. Na mizi so vsakovrstna najfinejša jedila, da se človeku cedijo sline po njih. Na tej mizi so okusno oprazeni pulardi, poleg šunka in sir najfinejše vrste. Na drugi je majhen pečen prešiček. Vanj so zasajene vilice in noži, po katerih je treba le seči in odrezati košček okusne pečenke. Drugod je na mizi govejo stengnujo, napravljeno po ameriškim načinu in poleg stoji najfinejša pecevo. Toči se najboljšo vino, pivo prve vrste in najfinejši importirani francoski konjak. Króg miz sede kranjski farji. Njih tolsti vrati, ki delajo debele gube na tilniku, da ni poznati, kje neha hrbet in pričenja glava; njih neizmerno veliki trebuhu in strašno šibke noge in roke, dokazujejo, da so vajeni takih lukulskih pojedin, da je njih glavni življenski cilj farbat ljudi, lenuhariti in žreti.

Koncem dvorane stoji človek s pravim farškim obrazom. To je menda predsednik. Poteze krog ustenu so lisičje, smeh, ki se zdapazdaj prikaže na rejnem obrazu, zakriva le hudobne misli, ki mu rojijo po glavi. Poželjive ustnice, zaokrožene pohotno, so jasna priča, da je v njem skrita pohotna zver, ki je zahtevala že marsikatero žrtev. Njegove oči razodevajo, da njegova duša hrepeni le po življenju in uživanju.

Prav blizu njega stoji Kranjski Janez. Začel je govoriti, kar ga dela smešnega. Njegova glava na kratkem in tolstem vratu se guglje in ziblje kakor obešenec na planjavi. Glas mu včasih prihaja počasi iz grla, kakor pijanec, ki nima zbranih misli. Lice postaja temnordeče, kekar govori o nasprotnikih kranjskih farjev. Pest drži krčevito tobačnico, kakor da bi hotel pokazati, kako bi strl vse nasprotnike, ako bi imel moč stisniti jih kakor citrono. Iz njegovih ust prihaja počasi in določno:

"Velim vam, da stopam pred vas kot vaš najbolji prijatelj, ki vam želi vse dobro, vse slabo pa slovenskim delavcem, ki ne verjamejo v naš humbug.

Velim vam, poslušajte mene, ki sem star lisjak in poznam slovenske delavce, káko jih je treba pogniti, da nam bodo verjeli. Vem, da smo krivi preroki, pravi volkovi v ovčjih oblačilih, ki gledamo le na to, da bomo odrli slovenske delavce.

Velim vam, da nam nič ne škodí, ako se zavedamo, da smo krivi preroki. Glavno je, da poslušate mene in stopite v neprodimo bojno vrsto proti skupnemu sovražniku, ki nam hoče pobrati zadnje ovce, da jih ne bomo mogli striči. Hrabra četa kranjskih farjev premaga vse, ako se zaveda, kaj ji je storiti, da odbije sovražnika, ki se pripravlja za naskok na naše zadnje postojanke.

Velim vam, da poslušajte mene. V naših listih moramo udariti po framosonih, najbolj pa po socialistih, ker zadnji najbolj odpirajo našim ovčicam oči, da ne dajo več toliko volne, kakor so jo dajale pred desetimi leti. Oh, preblaženi časi, kje ste?" (Pri teh besedah je Janez obrnil oči proti stropu, njegovi tovariši so pa zastokali milo po dvorani in gledali v strop, kakor da bi jih lomil krč.) "Blazeni časi, kje ste?" je ponovil Janez in nadaljeval: "Velim vam, da so vsega krivi socialisti. Vrag jim v diši, nihče drugi ni kriv tega kot socialisti. Velim vam, da moramo razširiti naš list "Preblaženo Mico", ki najbolj odločno obrekuje socialiste, v katerem lahko lažemo, da je naš prečastiti tovariš Luka, z beriško zvezdo na prsih, najboljši prijatelj štrajkajočih rudarjev. Velim vam, da v časnikarstvu je moč. Mi vemo, da imamo velike grehe nad sabo, radi katerih smo morali zapustiti domovino. "Preblažena Mica" nas pa lahko opere vseh grehov, ako bomo opede lagali, da bomo verjeli sami sebi. "Preblažena Mica" lahko stori lahko še več. Z njeno pomočjo lahko lažemo našim ovčicam, da so socialisti sami lopovi, oderuhi, nečistniki in največji sovražniki delavcev. Zato je treba, da pomagata lagati vsi, ker urednik sam ne more lagati, dasiravno se je do sedaj izkazal pravega mojstra v lažeh.

Velim vam, da od teh ovčic, ki kot jih je priporočal cenjeni in prečastiti gospod Janez, ne bode-te došli več mnogo volne. Gledati bomo morali na to prečastiti tovariši, da bomo ostrigli zelene ovce, ki prihajajo iz stare domovine. Obrniti se bo treba do najvišjega ovčjega pastirja Makulature v Ljubljani, ki je pravi čarovnik, ki je našo najnovjšo svetnico Johance iz svetih Vodice, tako začaral, da je švicala mesto človeške kar telečjo kri. Tako je nas prevzišeni Makulatura storil dvojen čudež. Johanci je ohranil zdravje, ker ji ni bilo treba prerezati žile na roki ali nogi, da bi švicala svojo lastno kri, ljudstvo je pa telečjo kri smatralo za človeško. In tak najvišji pastir, ki zna delati take čudeže, da telečjo kri spreminja v kranec in cekine, zna nekaj več kakor peči hruške. Zato vam velim, da se obrnimo do njega kot ponižni učenci, ki je vir vse modrosti, ki stoji visoko nad srednjeveškimi alkimisti, ki so sleparili ljudi, da znajo le svinec, železo in druge manj vredne kovine spremeniti v zlato. Nobeden srednjeveških alkimistov, da si priznam, da so bili veliki sleparji, se ni drznil spreminjati telečje krvi v srebro in zlato. Ta izvanredna sleparska čast je ostala ohranjena le našemu prevzišenemu, najvišjemu pastirju Makulaturi v Ljubljani. Njemu pišimo, da smo njegovi zvesti učenci in da ga prosimo, da naj ovčice, ki mislijo oditi preko velike luže, izroči v take roke, ki jih bodo zanesljivo oddale nam, da jim pobere mo volno. Zelene ovčice, ki prihajajo v Ameriko, so izpostavljene veliki nevarnosti ker lahko izvedo resnično, da smo sleparji, ker pripovedujemo ljudem o izmišljenih nebesih, peklu in vicah na drugem svetu, dasiravno vemo, da jih ni. Niti enega dokaza nimamo za svoje laži. Vsi vemo dobro, da se ni še nihče vrnil z drugega sveta in povedal, kako je tam. Te zelene ovčice moramo obvarovati framosonske in socialističke kuge, ker drugače bo pričel čas, ko bomo morali iti v rudnik, plavž ali tovarno.

Velim vam, ako bomo ravnali táko, kot sem povedal, da ne bo za nas izgubljena nobena zelena ovčica, da bomo lahko ostrigli vse in vrnili se bodo za nas tisti zlati časi, ki smo jih imeli pred desetimi leti.

Častiti tovariši le pogum. Ne strašimo se socialistov in framosonov in pšenica pojde za nas zopet v klasje!

Nato je Janez globoko vzdihnil in se vsedel.

Jaka Štrigelj je prosil za besedo. Predsednik vpraša svoje tovariše, ako sme dati besedo Štrigelju. "Naj govori," se oglesi Tone. "Jaka je brihtna glava."

"Cenjeni zborovalci," je pričel Jaka s tihim glasom, ki je vedno boljbolj naraščal, dokler ni grmelo po dvorani. "Kdo in kaj ste, je povedal moj cenjeni predgovornik. Orisal vas je precej natančno in vi ste mu kimali z glavo v priznanje, da je ubral pravo struno. Cenjeni zborovalci, predgovornik vas je prav dobro pognil. Res je, da ste volkovi v ovčjih oblačilih, ali časi so minoli, da bode-te trgali zelene ovce. Vem, da se vam sline cede po ovcah in njih volni. Ali iz tega ne bo nič. Slovenske kmečke sinove se lahko farba v domovini, dokler mislijo, da so taki ptički kakor ste vi res nekaj več kot navadni ljudje. Zelene ovce v Ameriki se kmalu prepričajo, da ste krivi preroki, volkovi v ovčjih oblačilih, kakor se je blagovolil izraziti moj cenjeni predgovornik. Prepričajo se, da znajo delati delavci večje čudeže, kakor so jim ptički vaše vrste pripovedovali v stari domovini, da so jih delali vaši svetniki. Vodiška Johance in prevzišeni Makulatura tudi ne vlečeta v Ameriki. Telečje krvi se dobi v ameriških klavnica toliko za en nikel, da zadostuje za koš jetrnic in krvavice. S tem ne bo nič, ker so zelene ovčice vesle, da so ubežale ptičkom vaše vrste v starem kraju. Ako hočete še nekaj časa — seveda ne dolgo — farbat ljudi z vašim posmrtnim življenjem, potem morate ubrati še druge strune. Učiti, da se peta božja zapoved glasi, ne vbijaj in nositi beriško zvezdo in mogoče tudi samokres v žepu, kakor dela vaš cenjeni tovariš Luka, ne soglašaj, marveč odpre tudi zelenim ovčicam oči, da ste krivi preroki in volkovi v ovčjih oblačilih. S takimi sredstvi

ne bomo došli več mnogo volne. Gledati bomo morali na to prečastiti tovariši, da bomo ostrigli zelene ovce, ki prihajajo iz stare domovine. Obrniti se bo treba do najvišjega ovčjega pastirja Makulature v Ljubljani, ki je pravi čarovnik, ki je našo najnovjšo svetnico Johance iz svetih Vodice, tako začaral, da je švicala mesto človeške kar telečjo kri. Tako je nas prevzišeni Makulatura storil dvojen čudež. Johanci je ohranil zdravje, ker ji ni bilo treba prerezati žile na roki ali nogi, da bi švicala svojo lastno kri, ljudstvo je pa telečjo kri smatralo za človeško. In tak najvišji pastir, ki zna delati take čudeže, da telečjo kri spreminja v kranec in cekine, zna nekaj več kakor peči hruške. Zato vam velim, da se obrnimo do njega kot ponižni učenci, ki je vir vse modrosti, ki stoji visoko nad srednjeveškimi alkimisti, ki so sleparili ljudi, da znajo le svinec, železo in druge manj vredne kovine spremeniti v zlato. Nobeden srednjeveških alkimistov, da si priznam, da so bili veliki sleparji, se ni drznil spreminjati telečje krvi v srebro in zlato. Ta izvanredna sleparska čast je ostala ohranjena le našemu prevzišenemu, najvišjemu pastirju Makulaturi v Ljubljani. Njemu pišimo, da smo njegovi zvesti učenci in da ga prosimo, da naj ovčice, ki mislijo oditi preko velike luže, izroči v take roke, ki jih bodo zanesljivo oddale nam, da jim pobere mo volno. Zelene ovčice, ki prihajajo v Ameriko, so izpostavljene veliki nevarnosti ker lahko izvedo resnično, da smo sleparji, ker pripovedujemo ljudem o izmišljenih nebesih, peklu in vicah na drugem svetu, dasiravno vemo, da jih ni. Niti enega dokaza nimamo za svoje laži. Vsi vemo dobro, da se ni še nihče vrnil z drugega sveta in povedal, kako je tam. Te zelene ovčice moramo obvarovati framosonske in socialističke kuge, ker drugače bo pričel čas, ko bomo morali iti v rudnik, plavž ali tovarno.

Po teh besedah je Jaka zapustil dvorano. Pri vratih je skočil Tone k njemu in mu rekel: "Jaka, dobro si se odrezal in stisnil mi je nekaj v roko. Za njim sem šel tudi jaz iz dvorane, Janez je pa gledal za nama, kakor bik, če mu pokažeš rdeč robec.

Vidiš lub sodruh redahter! Tula sm doživu in kranšk faršk verzaml'ng. Želodec se m' je obračou, k' sm šou dol po štengah, k' sm vidu te tiče med saba. Zatu sm se preč odpelou v Willowspring. K' ku je blu potl, t' bom pa druh pisou. Serbus Tvoj Jaka Štrigelj.

— Za dušni blagor in večno izveličanje katoličanov skrbi v Rimu posebna komisija, ki izreka od časa do časa svoje prokletstvo nad deli slavnih mož. Papežovo glasilo "Oservatore Romano" poroča pravkar zopet o uspešnem delu takozvane indekseve komisije, ki trebi ljuliko iz umotvorov pravih umetnikov. Ta komisija je postavila na indeks vsa dela belgijskega pisatelja Maurica Maeterlinka, ki je eden največjih sodobnih pisatelj. Kdor bere še po tem prokletstvu eno njegovih del, je izobčen iz cerkve. Maeterlinek je napisal tudi krasno knjigo o življenju čebel. Pa tudi epis teh marljivih živalie ni našel milosti pred temi modernimi inkvizitorji. Vrnim katoličanom ne bo ostalo kmalu nič drugega za čtivo kakor življenje svetnikov, seveda če je opisano od "objektivnih" katoliških učenjakov.

Shod se vrši v klubovih prostorih na 1107 E. 61. Street.

Vsi socialisti in somišljeniki se vabijo, da se vdeležo tega shoda v največjem številu.

Odbor.

LISTNICA.

Dopisnikom, katerih dopisi niso objavljeni, naznajamo, da bodo v prihodnji številki.—Pozdrav vsem!

Poročevalec, Springfield, Ill.: Vašemu dopisu ste pozabili pridjati Vaš podpis in naslov. Pošljite podpis, pa bo dopis objavljen.

KDOR SE NI PORAVNAL ZAOSTALENAROČNINE, NAJ TO STORI TAKOJ, KER SE MU SICER V KRATKEM USTAVI LIST. Čakali bomo samo tiste, ki se javijo, naj se jim lista ne vstavi! Pozor na to!

ROJAKI V MESTU IN OKOLICI!
Poskusite Bernardovo Kapljico!

NA ZAHTEVO POŠLJE NA DOM.

Ako živite izven Chicage, pišite po naš cenik za dobro vino in žganje, na: **JOS. BERNARD, 1903 BLUE ISLAND AVENUE, (DEPT. C.) CHICAGO, ILLINOIS.**

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

KADAR potrebujete društvene potreščine kot zastave, kape, regalice, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svojega rojaka

F. KERŽE CO.,
2711 South Millard Avenue,
CHICAGO, ILL.

Cenike prejmete zastonj. Vse delo garantirano.

FOTOGRAFIJE

najfinejšega dela, najsibo ženitovanjske, društvene ali družinske, vedno dobro in okusno izdeluje

IVAN VČELIK, prvi hrvatski fotografist
1634 Blue Island Ave., med 18. in 16. ul., Chicago.

Z vsakim tucatom slik damo krasno darilo. Telefon: Canal 2599.

Stranka

Cleveland, Ohio.
NAZNANILO.

Slovenski socialistični klub št. 27 priredi dne 15. marca t. l. ob 2. uri popoldne velik javen ljudski shod v spomin Pariške komunne. Na dnevnem redu bodo govori in petje.

Shod se vrši v klubovih prostorih na 1107 E. 61. Street.

Vsi socialisti in somišljeniki se vabijo, da se vdeležo tega shoda v največjem številu.

Odbor.

LISTNICA.

Dopisnikom, katerih dopisi niso objavljeni, naznajamo, da bodo v prihodnji številki.—Pozdrav vsem!

Poročevalec, Springfield, Ill.: Vašemu dopisu ste pozabili pridjati Vaš podpis in naslov. Pošljite podpis, pa bo dopis objavljen.

KDOR SE NI PORAVNAL ZAOSTALENAROČNINE, NAJ TO STORI TAKOJ, KER SE MU SICER V KRATKEM USTAVI LIST. Čakali bomo samo tiste, ki se javijo, naj se jim lista ne vstavi! Pozor na to!

Pravi Pain Expeller je dobiti le v zavojih kot je naslikan tukaj. Izdalen pri

F. AD. RICHTER,
78-80 Washington St., N. Y.

Mich. štrajk.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Range in vrženi v zapor. Prvi je Hrvat in organizator unije v South Range, zadnja dva sta pa Finca. Obdolženi so, da so oni v družbi Johna Huhte, bivšega tajnika krajevne organizacije v South Range, ustrelili tri skebe, brata Jane in Thos. Daily v Painesdale 7. decembra m. l. Aretaciji je povzročil John Huhta, kateri je baje priznal umor in zraven obdolžil imenovane tri skrivde.

Šerif Cruse trdi, da je Huhta izročil njemu pisano "izpoved" o zločinu. Ta "izpoved" je pa precej misteriozna. Vzlic temu, da voditelji unije zahtevajo prepis iste, je ne morejo nikjer dobiti in nihče je ni še videl. Znano pa je, da je neki W. A. Melvin, kateri je bil v službi Wadellove detektivske agencije, že pred enim mesecem priznal pred sodnikom Little, da so dotični umor izvršili Wad. delovi gunmani. Ta izjava je tudi na papirju, toda zakaj še ni prišla v javnost in zakaj se oblasti ne ganejo, da bi stvar preiskale in se prepričale o resničnosti iste, to je tajnost. Zdad pa naenkrat ta "izpoved" Johna Huhte. Ta Huhta je poznan med štrajkarji kot malopriden človek. Tajnik krajevne unije v South Range je bil le par tednov in prišel je do tega mesta takrat, ko je bil prejšnji tajnik Koska aretiran in ko so bili člani unije v stiski za tajništvo. V tem času je pa poneveril blizu \$150 unijskega denarja in je bil takoj odstavljen in obenem izobčen iz unije. Huhta je mlad Finec, rojen tukaj in pozneje je rekel, da je sprejel tajništvo le radi tega, ker je hotel "fletno živeti". Potem pa, ko so ga brenili, se je pa grazil, da se bo maščeval nad katerimi člani unije. Koliko je torej verjeti "izpovedi" Huhte, si je lahko misliti. Seveda, sovražniki unije in štrajka sedaj kujejo veliki kapital iz te "izpovedi" in baroni bakra bodo poskušali vsa sredstva, da pokrivajo tri aretirane rudarje. Stvar pa ne bo šla tako lahko.

Preiskava v Coloradu.

Denver, Colo., 6. marca. — Kongresni komitej je večerj dospel semkaj iz Walsenburga. Tukaj bo poklican pred kongresnike famozni koziaški car, general Chase, da se zagovarja radi nebrojnih brutalnosti milice v stavkovnem okrožju. Zaslšana bo najbrž tudi mati Jones, katera se še vedno nahaja v zaporu v Trinidadu in zoper katero delajo operatorji na vse kriplice, da bi zabranili njeno pričanje. Prihodni teden pojde komitej v Steamboat Springs, kjer se bo nadaljevala preiskava v Routt County.

V Walsenburgu je bil med mnogimi pričami zaslišan tudi hrvatski štrajkar Andrej Colnar, kate-rega je milica prisilila, da je moral kopati svoj lastni grob. O tem barbarskem dogodku smo že natančno poročali v "Proletarcu". Pomožni okrožni pravdnik D. M. Ralston je pričal, da se je vodstvo milice vedno vmešavalo v civilna sodišča. Rekel je, da premo-govne družbe že leta gospodarijo nad političnimi oblastmi v dotičnem kraju. Pomožni koroner Campbell je povedal, da ne ve, da bi mrlkiogledne porote kedaj razsodile, da so družbe odgovorne za smrtno ponesrečene premogarje. V vsakem slučaju si je bil ponesrečene "sam kriv" smrti. V enem slučaju, ko je bil ubit v rovu neki W. Buckner, sploh ni bilo nobene preiskave, ker umrli ni imel nobenega sorodnika in le par revnih prijateljev.

2. marca so kongresniki Brynes, Sutherland in Evans obiskali premogov rov v Delagua. Preden so se podali pod zemljo, dobili so vsak po eden medenast gumb označen s številko. "Čemu je to?" vprašal je Byrnes. "To dobi vsak, kateri hoče iti pod zemljo" — pojasnil je superintendent Smodgrass. "Po tem gumbu bomo indentificirali vaša telesa v slučaju eksplozije ali kake druge nesreče." Kongresniki so se ustrašili, toda šli so kljub temu v globočino in opazovali skebe pri delu.

PISMA ŠTRAJKARJEV V MICHIGANU.

Calumet, Mich., 4. marca. — Spoštovani brat urednik delavskega lista "Proletarec"! Da ne bote mislili, da sem že umrl, da so

me slovenski "cicifujmarjani" — kakor jih nazivljejo pošteni delavci — spravili v krstvo deželo, živ in zdrav ter trden na svojem stališču kakor zavedni unijski delavec v pravičnem boju. Naš bog nam mora doprinesiti zmago, če je le še količkaj pravice na svetu. Zato naprej!

Naši slovenski Judeži še vedno rogovilijo. Judeži okrog "Glasnika" tega od vsega poštenega delavstva v Ameriki zaničevanega lista, se zdaj kar penijo nad vlado v Washingtonu, oziroma nad kongresom, ki je poslal svoje zastopnike semkaj, da vidijo če je še kaj pravice v cesarstvu velikega "Džima". Ker pa niso našli pravice in ker ne plešajo tako, kakor piska "Džim", se jezi mreina pri Gl. Pojdi v kot, mreina!

Položaj tukaj vam je dobro znan, zato je nepotrebno starih stvari ponavljati. Sporočiti vam pa imam nekaj, kar se je zgodilo zadnje nedelje. Že dvakrat je Gl. prinesel nekaj poziv na člano društva sv. Cirila in Metoda, št. 9 J. S. K. J., da se naj zberejo v posebni seji 1. marca, češ da jim pravila te jednote kratijo bolniško podporo in zato da bodo protestirali proti pravilom in uradnikom Jugoslovanske Katoliške Jednote. Ker sem jaz tudi že dolgo let član tega društva in jednote, me je stvar zanimala; nisem pa znal, dali imajo pravico do te seje v cerkveni dvorani in do cerkve sploh samo skebje ali tudi unijski delavci. Toda v nedeljo sem se pa prepričal, da je bila seja samo za skebe in člano "Citizens Alliance". Stvar se je vrhila tako. V nedeljo popoldne smo šli trije unijski delavci in obenem člani Jugoslovanske Katoliške Jednote mimo cerkvene dvorane in zagledamo več "cicifujmarjančarjev", ki so več del tudi člani društva sv. Cirila i Metoda. Vprašamo se, kaj to pomeni in tedaj sem zvedel, da se vrši seja, na kateri mislijo protestirati proti pravilom jednote, proti gl. uradnikom iste in sploh proti zadnji konvenciji J. S. K. J. katera je potom novih pravil prebrčila skebom vstop v jednoto ter obenem odrekla bolniško podporo tistim, ki so pobiti kot štrajkolomeci. Že na predzadnji seji tega društva je štrajkolomec in podpredsednik John Gosenca, kateri je bil tudi delegat na konvenciji, napadal jednotina pravila in trdil je, da on nič ne ve, da bi bilo kaj takega sklenjeno na konvenciji, da namreč ni bil sprejet člen proti skebom, pač pa da je po njegovem mnenju nekdo vrnil ta člen v pravila šele potem, preden so šla v tisk. To je resnica — kar je namreč govoril Gosenca — in mi člani te jednote bi radi znali, dali ima ta človek pravico napadati posamezne jednotine uradnike. Obenem pa pozivljamo druge delegate na dotični konvenciji, da izjavijo, dali je bil dotični člen glede skebstva sprejet na konvenciji J. S. K. J. v Pittsburgu ali ne, da bomo potem na jasnem glede Johna Gosence.

Toda k stvari. Mi tri se nato podamo v dvorano in takoj sem spoznal, da to ni seja našega društva. Zagledal sem namreč Zottija, grdega izdajaleca delavstva, kateri ni član dr. sv. Cirila in Metoda; vseh skupaj je bilo okrog sto — sami skebje in deputiškiferi. Komaj nas zagledalo, bil je takoj ogenj v stehi. Zastržili so hodnike in dvorano s svojimi šerifi, a med tem je Kobe pozval svoje generale na stranišče na posvetovanje, kaj bodo menda počeli z nami. Pričakovano sem, da nas bodo poskusili linčati ali korajža velja, naj pride, kar pride. Ko je bila tajna seja na stranišču končana, stopi na oder "Albere" — tisti, ki je poznan pod imenom John Šprajcar in katerega še dane grize po tistih lesnikah — in zavpije: "Tisti, ki nimajo knofov Citizen Alliance na prsih, naj se izgubijo ven!" Ostala drhal pa zavpije: "Ven s socialisti!" Šerif Sedlar in Gosenca s tolpo drugih so se drli: "Linčajte jih! Ti spadajo v "juni" in najbrž so tudi rdečnjaki!"

Dragi bratje širom Amerike, vidite, take rojake imamo tukaj v Calumetu! Kobe-Zotti in Sedlar sta menda že imela vrvice pripravljeno, toda mi trije smo srečno odrinili deputiškiferje od vrat in odšli na prosto. Pozneje sem zvedel, da so sklenili ustanoviti novo društvo (ime mora biti "Cicifuj Marjanca"! Čegar člani bodo le skebje in deputiškiferi. Zdad

bodo počakali dokler mine konvencija Slovenske Hrvatske Zveze nakar bodo pristopili k tej zvezi, ker v drugih jednotah ni za nje prostora. Ali uverjen sem, da jim spodleti tudi pri Zvezi. Na konvenciji bo dovolj poštenih delavcev delegatov, ki lahko Kobetu in njegovi bandi skebov prekrizajo račune, čeprav bo Kobe prinesel seboj puško in "štrik". Slišal sem tudi, da misli naša skebaska drhal pod vodstvom Luke Klopčiča apelirati na washingtonsko vlado, da naj zapleni (!) vse slovenske časopise — razen Glasnika — ki prinašajo dopise glede skebov v Calumetu, glede deputiškiferja Luke in glede našega rogovilastega Veličanstva, kralja in carja "Žima". (To se morda zgodi kadar bo Luka prezident Zedinjenih držav! Op. ured.)

Pozdravi zavednim delavcem, a tebi dragi in pravico ljubni "Proletarec" pa želim, da bi bil skoraj dnevnik.

Slovenski štrajkar.

Allouez, Mich., 26. feb. — Dragi urednik "Proletarca", prosim uvrstite teh par vrstic v vaš delavski list. Jaz sem Hrvat, ali mislim, da me bote vseeno razumeli. Tukaj v Keweenaw County imamo enega izdajaleca po imenu John Grene in po rodu Slovenec. On je veliki političar. Pred šestimi leti je izgubil nogo v majni in dobra Allouez Mining Co. mu je kupila drugo nogo iz "rubarja" za sto dolarjev. To je vse, kar je dobil. Toda Grene je bil za to "veliko dobroto" tako hvaležen, da bi se rajši izneveril očetu in majki in vsemu na svetu, samo kompaniji ne. Dali so mu delo kurjača, a še tega ne more sam delati, teaveč mu pomagata dva dečka. Ko se je začel štrajk, je vsak dan lizal nogo superintendentu, proseč ga, da mu naj da karkoli, da bo delal, ker ne more biti brez dela. Pred enim letom se je pa hvalil, da ima pet tisoč dolarjev. Dovolj pa ni, da je sam skeb, marveč tudi svojega sina je dal v skebski "boarding house", kjer pomaga skebom kuhati in prati za 50c na dan. — Tako so vam bogomolci. On pravi, da mi nismo drugo kot "cucija-listi". Nagovarjal je tudi druge Slovence, da naj gredo v skebstvo in lagal, da unija ne bo nikdar nič pridobila, toda ni mu šlo izpod rok. Meseca decembra, ko je imela liga svojo parado, je skakal po eni nogi od hiše do hiše in zval ljudi v parado kakor čoban v starem kraju, ki svinje pase in zove v jato. Sramota od človeka!

Član W. F. of M.

(Ostala pisma pridejo na vrsto prihodnji teden.)

SOLNCE JETNIKOV.

Maksim Gorkij.

Konec.

Čutili smo, da smo zadeli vojaka prav občutljivo in da preti Tanji nevarnost. Čutili smo to ali obenem nas je napolnila žgoča radovednost in prijetna zvedavost — kaj bo iz tega? Ali se bo Tanja zoperstavila vojaku? In skoro vsi smo prepričevalno zaklicali:

"Tanka? Ona se zoperstavi! Nje se ne pridobi z golimi rokami!"

Silno smo želeli spoznati moč naše oboževanke; drug drugemu smo naporno dokazovali, da je naša oboževanka močna in da bo izšla kot zmagovalka. Končno se nam je zdelo, da smo vojaka premalo podkurili, da bi morda lahko pozabil prepir in da smo njegovo samoljublje premalo zadeli. Od tega dne dalje je potekalo našo življenje nenavadno, napeto in nervozno je bilo, tako še nismo živeli. Po cele dneve smo se pripravili, bilo je, kakor bi postali vsi pametnejši, govorili smo več in bolj. Zdelo se nam je, kakor da smo pričeli igro z vragom samim in da smo zastavili — Tanjo. In ko so nam peki povedali, da se vojak močno trudi okoli Tanke, tedaj nam je postalo težko in obenem dobro in življenje je postalo tako zanimivo, da nismo niti opazili, ko nam je mojster, izkoriščajoč našo razburjenost, pridelal še štiri-riajst pudov testa na dan. Bilo je, kakor da bi nas delo prav nič ne utrudilo. Tanjino ime smo imeli neprenehoma na jeziku. In vsako jutro smo jo pričakovali nestrpno. Včasih smo se domišljevali, sedaj pride k nam — in nič več niti, tista, kakor je bila prej, nič več ona Tanja, temveč neka druga.

Ali o prepiru med pekom in vojkom ji nismo povedali prav nič. Prav nič jo nismo izpraševali in občevali smo z njo tako ljubeznivo in prijazno, kakor prej. Ali v naše razmerje do Tanje se je vrnilo že nekaj novega in nekaj tujega je pripelo naša čuvstva do Tanje — in to novo je bila ostraradovednost, ostrina in hladna, kakor jeklen nož . . .

"Bratje! Danes je potekel rok!" je rekel neko jutro pek, ko se je pripravil k delu.

Vedeli smo to brez njegovega opomina, ali vendar nas je spreletelo.

"Opazujte jo . . . takoj bo tukaj!" je predlagal pek. Nekdo je zaklicel sočutno:

"Ja, kaj se zamore to opaziti z očmi!"

In zopet se je razvnel glas in živahen prepir med nami. Danes tretji naj bi zvedeli, kako čista in nedostopna je bila za vsako umazanost posoda, za katero smo položili naše najboljšje. Bilo je, kakor da bi začetili danjšne jutro v prvi in hipno, da smo igrali veliko igro, da bi ta skušnjava čistosti lahko razdrobila naše oboževano bitje. Vsak dan smo slišali, kako trdovratno in vsiljivo je zasledoval vojak Tanjo, ali bogzna zakaj, nihče je ni vprašal, kako se vede ona napram vojaku? In vsako jutro je prihajala po preste točno in vedno je bila enaka.

Tudi to jutro smo kmalu zaslišali njen glas.

"Jetniki! Jaz sem prišla . . ."

Hiteli smo ji odpirati vrata, in ko je vstopila, smo jo sprejeli nasproti naši navadi — molčeči. Vse oči so bile uprte v njo, nismo vedeli, kaj naj bi govorili z njo, kaj bi jo vprašali. In stali smo pred njo, temna, molčeča, četa. Videli smo, da se je čudila nenadnemu sprejemu — in hipoma smo zapazili, da je prebledela, postala nemirna, stopicala je semintje in vpraševala s stisnjenim glasom:

"Kakšni . . . pa ste?"

"In ti?" je temno vprašal pek, ne da bi odtegnil pogleda od nje.

"Kaj — jaz?"

"N-nič . . ."

"No, dajte hitro preste . . ."

Nikoli prej nas ni priganjala . . .

"Prišla boš še pravočasno!" je rekel pek, ne da bi se premaknil in ne da bi odvrnil oči od nje.

Tedaj se je pa nenadoma okrenila in zbežala.

Mirno je prijel pek za lopato in rekel mirno, okrenivši se k peči:

"To se pravi . . . tako daleč je že . . . Ej — ej, vojak! . . . Lopov! . . . Pošast! . . ."

Kakor čreda ovac smo šli proti mizi, zedevali se drug ob drugega, tiho smo sedli in počasi pričeli delati.

Kmalu na to se je eden oglašil:

"Mogoče je še . . ."

"No-no, govori!" je rekel pek.

Vsi so vedeli, da je pameten človek, pametnejši od nas. In njegov klic smo tolmačili kot vojakovo zmago . . . Žalostni smo postali in nemirni.

Ob dvanajstih je prišel vojak. Bil je čeden in gizdav, kakor vedno in nam gledal — kakor vedno — naravnost v oči. Mučno nam je bilo gledati vanj.

"Torej, visokospoštovani gospejke, ako hočete, vam pokažem pogum vojaka", je ponosno in smehljaje rekel, "Pridite v vežo in glejte skozi špranje . . . — razumete?"

Šli smo vun in drug čez drugega gledali, naslanjali se k špranjam v leseni steni veže in gledali na dvorišče. Nismo dolgo čakali. Kmalu je prišla Tanja s hitrimi koraki, s skrbjo na obrazu, šla je čez dvorišče, skakala čez luže raztopljenega snega. Izginila je za vrati v klet. Potem je prižvižgal vojak, prav nič se mu ni mudilo. Roke je držal v žepu, brke so se mu tresle . . .

Deževalo je, gledali smo, kako so padale kapljice v luže, kako so nastajali valjčki v njih. Dan je bil vlažen, siv — prav dolgočasen dan je bil. Po strehah je ležal še sneg, po zemlji so pa bile že temne pege. Sneg po strehah je bil rujav in tudi že umazan. Dež je počasi padal in zvenel melanholično. Nas je zeblo in neprijetno nam je postajalo ob čakanju . . .

Iz kleti je prvi prišel vojak, počasi je šel čez dvorišče, gibal z brki, roke v žepih — tako, kakor vedno.

Potem — je prišla tudi Tanja. Njene oči . . . njene oči so se svetile od veselja in sreče, in ust-

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko **Bol. Pod. Društvo**

Ustanovljeno 16. januarja 1891. Inkorporirano 24. februarja 1892 v državi Kansas.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MRATIN OBERŽAN, Box 72, E. Mineral, Kans.
 Podpreds.: JOHN GORŠEK, Box 211, W. Mineral, Kans.
 Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
 Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245., Mulberry, Kans.
 Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONUGAČ JURŠE, Box 357, W. Mineral, Kans.
 MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.
 ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, R. 4, Woodward, Iowa.
 FRANK STUCIN, Box 226, Jenny Lind, Ark.
 MATIJA ŠETINA, Box 23, Franklin, Kans.

Pomožni odbor:

FRANK SELAK, Box 27, Frontenac, Kans.
 JOHN MIKLAVC, Box 227, Frontenac, Kans.
 FRANK KRAJSEL, Box 108, Frontenac, Kans.

Prejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša \$1.50.
 Vsi dopisi se naj blagovoljivo pošiljati gl. tajniku
 Vse denarne pošiljate pa gl. blagajniku.

ne ji je okroževal smeh. In šla je, kakor v sanjah, zibajoč se, z negotovimi koraki . . .

Tega nismo mogli mirno prenašati. Vsi naenkrat smo planili na dvorišče, žvižgali, vpili smo najdvoj glasno in divje.

Stresla se je, ko nas je zagledala in stala je, kakor prikovana v nesnagi pod svojimi nogami. Stopili smo okolo nje, zmerjali jo skodoželjno, brezobzirno, z nestrannimi besedami, metali smo ji v obraz ostudne očitke.

Nismo govorili ne glasno in tudi ne prehitro, ker smo videli, da ne more nikamor, ker smo jo obkrožali in ji rekli lahko vse, kar koli smo le hoteli. Ne vem zakaj je nismo topli. Stala je med nami in se ozirala zdaj sem, zdaj tje, poslušajoč naše žalitve. In bolj in bolj smo jo obmetavali s strupom in z nesnago naših besed.

Barva je izginila iz njenega obraza. Njene modre oči, pred eno uro še tako srečne, so se odprle široko, težko je sople, ustnice so se ji tresle.

In mi, obkrožajoč jo, smo se maščevali na njej, ker nas je oropala. Naša je bila, dali smo ji najboljše, kar smo imeli, čeprav je bilo to najboljše le drobtine beračev, ali nas je bilo šestindvajset in ona je bila — ena, in zato ni bila, nobena muka dovolj velika za njeno krivdo! Kako smo jo žalili! . . . Nprestano nas je gledala, neprestano je molčala, s plahimi očmi je zrla v nas in se tresla po vsem životu.

Mi smo se smejali, divjali, rjovel . . . Od nekje so prihiteli ljudje . . . Eden od nas je potegnil Tanjo za rokav.

Naenkrat so se ji zablskale oči; ne da bi hitela, je vzdignila roko h glavi in dejala je, urédivši si lasse, glasno, ampak mirno, nam naravnost v obraz:

"Oh, vi nesrečni jetniki! . . ."

In šla je enostavno proti nam, šla tako preprosto, kakor da ne bi stali pred njo, kakor da bi ji ne zapirali pot. Nihče ji zaradi tega ni pregrečil pot.

Ko je odhajala iz našega kroga, je rekla še, ne da bi se še ozrla proti nam, glasno in z nepopisljivim zaničevanjem:

"Ah, sodrga . . . svojat . . ."

In šla je.

Mi pa smo stali na dvorišču v nesnagi, dežju, pod sivim, brezsolničnim nebom . . .

Molčeči smo odšli v našo vlažno kamenito luknjo. Kakor prej — nikdar več ni posijalo solnce v naša okna, in Tanja ni prišla nikdar več!

— **Belgijska delavska stranka** ima svoj letošnji zbor dne 12. 13. in 14. aprila. Predlagan je sledeči dnevni red: 1. Poročila generalnega sveta, parlamentarne skupine, socialističnega časopisa, vzgojevalne centrale, federacije zadrug, federacije občinskih svetovalec, federacije socialistične mlade garde in strokovne komisije; 2. Poročila na kongresu l. 1912. izvoljenih komisij o reviziji strankinoga štacuta, o organizaciji madine in o ženski organizaciji; 3. Uspeh splošne peticije na volilno pravico; 4. Mednarodni kongres na Dunaju.

SPREMENBE PRI KRAJEVNIH DRUŠTVIH A. S. B. P. D. V. MESSECU FEBR. 1914.

Novo pristopli član(ice).
 K družstvu št. 1. Mary Vidie, r. 2019.
 K družstvu št. 9. Konrad Konec, e. 2020; John Malner, e. 2021; Jacob Žagar, e. 2022 in Karl Giordan, e. 2023.
 K družstvu št. 13. Alois Paučnik, e. 2024.
 K družstvu št. 22. John Manfred, e. 2018.

Prestopli član(ice).
 Od društva št. 15. k družstvu št. 1. Ant. in Mary Simon, Epifanio in Mary Grassi, Ant. in Sera Dellasega, Aug. in Mary Degasperi, Andrej in Paula Peterel, Vinc. in Josefa Glades, Andrej Peterel, et. 1424, Nick in Mary Tauffer, John in Angela Betega.
 Od društva št. 15. k družstvu št. 2. Victor in Marijeta Degasperi.
 Od društva št. 4. k družstvu št. 9. Pongrac in Mary Yursh.

Suspendirani član(ice).
 Pri družstvu št. 2. August Brentari.
 Pri družstvu št. 3. Štefan Lason, Jos. Korošec, Rudolf Potušek, J. John Kovačič, Frank, Josef in Gregor Randl.
 Pri družstvu št. 4. Fr. in Franciska Augustin, John in Johana Vozel, Jernej in Antonija Oresk, Jos. in Antonija Hribar, Fr. Werholic, Fr. Komac, Fr. Gigri in And. Hudi.

Pri družstvu št. 6. Fr. in Ana Ogram, John in Mary Zupančič.
 Pri družstvu št. 7. Fr. in Mary Fauland, Tom. in Mary Woger, Jos. Klepar, Jos. Keron, in Fr. Markele.
 Pri družstvu št. 10. Prvi mesec susp.: John Erzen, And. Treek, John Bele, Jos. Hribar, Geo. Mospon.— Drugi mesec susp.: John Močivnik, Franciska Tanžel.

Pri družstvu št. 11. Prvi mesec susp.: Ant. Opashker, Em. Albertiny, Jos. Kocjan, Fr. Masel, John Kunstelj, Izidor Sarher, Jos. O. manne, A. Paulič. — Drugi mesec susu.: Marka Reiniš, Leo Steinbauer, John Hrovat.
 Pri družstvu št. 14. Ant. Manc, in John Kovačič.
 Pri družstvu št. 19. Luka Tišler, Louis Lešina, Fr. Žager in Mary Božičnik.

Pri družstvu št. 20. John Gorše.
 Pri družstvu šte. 22. Rudolph Seklič.
Umrli člani:
 Pri družstvu št. 13. Adamson, Okla. Frank Laufar, e. 963. Umril 22. dec. 1913 v starosti 32 let.
 Pri družstvu št. 14. Maynard, Ohio, Leopold Maček, cert. 1018. Umril 4. febr. 1914 v starosti 28 let.
 — Kongresnik Wm. M. Humphrey je v zvezni zbornici predložil imenik 127 jeklarskih tovarov, ki so zaprla vrata 1. dec. m. l. in razzentega je naštel 227 lesnih tovarov, ki ne delajo. Po njegovem poročilu je v kovinski industriji milijon delavcev brez dela.
 — V Detroitu, Mich., je 60.000 mož brez dela.
 — 20.000 brez dela v Portlandu, Oregon.

Jugosl. Podporno

Združenje "SLOGA"

Sedež: Milwaukee, Wis.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: Martin Ropp, 450 S. Pierce St., Milwaukee, Wis.
Podpredsednik: Frank Zakrajsek, Box 445, Grafton, Wis.
I. tajnik: Frank Matitz, 311 Madison St., Milwaukee Wis.
II. tajnik (zapis): Johan Kraine, 371 National Ave., Milwaukee, Wis.
Blagajnik: Frank Banko, 5048 National Ave., West Allis, Wis.

NADZORNI ODBOR:

I. Predsednik: Matevž Stiglic, 415 Florida St., Milwaukee, Wis.
II. Anton Tominec, 283 Reed St., Milwaukee, Wis.
III. Johan Turk, 445 — 54. Ave., West Allis, Wis.
IV. Martin Jelenec, 289 Mineral St., Milwaukee, Wis.
V. Frank Cerej, 458 National Ave., Milwaukee, Wis.
VI. Johan Oevirk, 274 Grove St., Milwaukee, Wis.
VII. Johan Herga, 5035 Sherman St., West Allis, Wis.

POROTNI ODBOR:

Matija Simenc, 444 Park St., Milwaukee, Wis.
Josip Janežič, 423 — 53. Ave., West Allis, Wis.
Frank Robida, 268 — 1. Ave., Milwaukee, Wis.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. P. Langland, Stumpf & Langhoff Bldg., Grove St. & National Ave., Milwaukee, Wis.

MODERNI ZDRAVNIK.

(Piše dr. F. J. Kern, vrhovni zdravnik S. D. P. Z. in S. S. P. Z.)

Zgodba o modernem zdravniku še ni napisana v slovenščini in je torej našim rojakom neznana.

Povprečni Slovenec si predstavlja zdravnika približno tako kot duhovnika: neko nadnaravno bitje, ki ima v sebi čudodelne moči, posebne "žegne", s katerimi odganja zle duhove — bolezni. Še posebno si predstavljajo na ta način zdravnike tujih narodnosti, z resnim nagubančenim čelóm, s stisnjeno ustnico, zamišljenimi očmi in klasično Van Dykovo (kozjo brado). V zdravniku, ki ima že bolj človeško lice, manj verjamejo. Ako bi imeli zdravniki talarje in rimske ovratnike, bi imeli še več vpliva.

Tako je pri večini rojakov. Zopet drugi, napol izobraženi, so zgubili vse zaupanje v zdravnike, kakor so izgubili vero v duhovnike. Pri naših ljudeh je namreč srednja pot — golden rule — neznana.

Kdo ima prav? Ali imamo zdravniki res nadnaravne moči, da s samim pogledom ali s kako "žegnano vodo" zdravimo ljudi, ali smo pa humpbukarji in izsesevalci delavske krvi, kakor trdijo drugi? Naj podan nekaj pojasnil.

Seveda naj najprej cenjeni bralci pazijo na to, da tukaj ne govorim o izjemah. Pustimo na stran občudovanja vredne zdravnike, ki znajo s samim, rekli bi dušnim hipnotizmom zdraviti nevrastenične ženske in — moške; pustimo tudi na stran šarlatane in mazače, ki zdravijo "potom dopisovanja". Pred očmi imejmo povprečno večino zdravnikov.

Najprej vas zagotovim, da smo zdravniki ljudje, podvrženi istim zakonom kot ostala ljudska masa. Celó posebnih žegnóv in neizbrisnih nam ni naklonila usoda. Zdravnik se mora učiti svojega posla, kakor vsak dober inženir ali rokodelce. Sedaj v Ameriki zahtevajo za diplomó "doctor medicinae" toliko kot v Evropi, morda še več praktičnega dela. Zato je dober zdravnik samo oni, ki je obiskoval dobre šole in dobre klinike, se učil marljivo teoretično in praktično ob bolniški postelji, in ki se učí celo življenje, kar iznajde moderna veda.

Zato se ne ozirajte samo na zunanost ali na kolikor mogoče slovesen nastop zdravnikov. Največji zdravniki in največji kirurgi so dandanes najbolj pohlevni možje, napram pacientom.

Zdravniki smo tudi zmotljivi. Ako pomislimo, da je bolezni na tisoče, in vsaka se lahko pokaže v drugačni obliki, potem ne obsojamo zdravnika, ki pri prvi preiskavi ne more povedati diagnoze.

Dober zdravnik mora biti dober misleč. Velikokrat je treba tehtati in primerjavati simptome in znake, ki se lahko pokažejo isti pri ducatu različnih bolezni. Včasí od malenkosti odvisi diagnoza; včasí se zve le, ako se dobi dobra zgodovina bolezni od bolnika samega. Zato je vedno lažje zdraviti bolezni, ako zdravnik razume bolnika. Čudim se, kako more ne slovensko govoreč zdravnik doznati gotove bolezni pri rojakih, ki ne znajo svojega stanja pravilno raztolmačiti.

Pri žledódnih boleznih je včasí bolj važno za diagnozo, kar pove bolnik, kakor pa vsa zdravniška preiskava z najnovejšimi metodami.

Nekateri očitajo zdravnikom oduševstvo. Ne rečem, da je veliko zlorabe humberga in tudi oduševstva pri zdravnikih. Kje ga pa ni? Vsed sedanjega sistema, kjer se vsak človek bori za profit, so vsi poklici korumpirani. Ali ste že našli poštenega odvetnika, poštenega trgovca, salonarja? Ali ste že našli duhovnika, ki bi se ravnal po vzgledu Kristusa in bi se ne brigal za profit in za to, "kaj bo jedel, ne kaj bo pil, kakor ptice na polju"? Ali ne skušajo celo navadni delavci izpodriniti svoje tovariše in so nevoščljivi drug drugemu in skušajo izkoristiti sodelavce, kjer je le mogoče? Edino pošten in res odkritosečen človek je dandanes reven delavec, ki je brez dela.

Navzlic sedanjemu izkoristevalnemu sistemu, katerega hočemo ravno socialisti odpraviti, je zdravniški stan bolj pošten od drugih stanov. Koliko zdravnikov je milijonarjev? Koliko jih je, ki bi si prihranili vsaj toliko, kot povprečno ignoranten salonar? Niti besedice nimate proti temu, ako vsak teden znosite par dolarjev v salon ali jih doma zapijete, toda par dolarjev na leto za zdravnika se vam zdi preveč.

Priznam na, da so operacije splošno predrage. Praktikant in zdravnik za notranje bolezni ima največ posla in odgovornosti in najmanj zaslužka, dočim bogatijo kirurgi in specialisti, med katerimi je komaj polovica dobrih zdravnikov.

V kakšni luči torej gledate na zdravnika? Zdravnike smatrajte za inženirje, ki poznajo človeško telo in iz študij in skušnje poznajo sredstva za popravo tega organizma, ako ga je bolezen spravila iz pravega reda.

Kakor človek ne more ceniti delo mizarja ali premogarja, ako ni več njegovega poslu, tako lajčki ne morejo ceniti dela zdravnikovega. Velikokrat ljudje najmanj cenijo, kadar največ pomagamo. Dostikrat prepričemo hude posledice bolezni, za katere bi se pozneje kak kirurg posebno odlikoval. Občudovali bi kirurga, ki bi izvedel nevarno operacijo, ne občudujete pa zdravnika, ki je preprečil, da se bolezen ni razvila do take stopnje. Zato pa najdemo zdravniki največ zadoščenja pri bolnikih, kateri se niti ne zavedajo, koliko smo jim koristili.

Za zaključek naj vam svetujem sledeče:

1. Smatrajte zdravnika za svojega prijatelja.
2. Hodite predvsem k zdravnikom, katere razumete, in kateri vas razumejo.
3. Ne glejte na zunanost in na nastop, ampak na srce in razum zdravnika.
4. Ne pričakujte od zdravnikov čudežev.
5. Ne mislite, da zdravnik pomaga samo s kopico zdravil; včasí so bolj važni njegovi nasveti glede hrane in splošnega ravnanja z bolniki.
6. Učite se ceniti navadnega zdravnika, ki mora biti pripravljen na klic v vsakem vremenu, podnevi in ponoči. Ne mislite, da kirurgi, ki izvršujejo sijajne operacije, največ pomagajo človeštvu.
7. Ne zaupajte mazačem, ki vas zdravijo za drag denar po pošti; tudi ne v mazače, ki "ozdravijo" vsako bolezen z elektriko ali električnimi žarki.
8. V slučaju hujše bolezni pojdite k zdravniku, da vam uredi vaš sistem, ako je mogoče. Ura,

ki se je ustavila, tudi potrebuje večšega urarja.

POGLAVJE O ŽENSKAH.

— Himno nelepim ženskam je zapel nedavno ugleden literat. Med drugim pravi tudi sledeče: "Nelepa ženska ima nekatere prednosti pred lepoticó. Dasi je morda v sreč ošabna in domišljiva, jo kaže njena zunanost navadno skromno in ponižno. Da jo imajo ženske rade, se razume, saj jim ni nevarna, in se pi bati njene konkurence; dobra je za zabavo, ne pa za ljubimkanje. — In vendar se nelepa ženska navadno preje in bolje poroči, kakor krasotica. Pepelka ima že davno svojega princea, njene sestre pa še hodijo od plesa do plesa, kjer imajo dovolj plesalec, a nič snubačev. — Lepo dekle razvname moške, nelepo pa jih pridobiva. Skromno, nelepo dekle ne lovi moških, pred njo se čutijo varne; zato se jej brez strahu približajo. Mladi mož ljubi je vnaprej eno dekle, ki nima namena, loviti ga. Zabava se rad z njo in, čestokrat je konec te zabave — zakon. Lepo dekle pa zbuja moškimi strah, zato so previdni in nezaupni napram njej. Krasotica je skoraj vedno koketna. Nad zakonom lepoticé preži vedno nevarnost; mož hodi poleg nje kakor policaj ali kakor jetnik. Tudi potrebuje lepa žena velikega luksusa v obleki in nakitju. Postiti se mora, da se preveč ne zredi, zato ni zdrava; spati mora dolgo, ne sme se smejeti, telovaditi, mora igrati tenis, vse samo zato, da ostane lepa. Za moža ji ne ostaja nič časa. Nelepa žena za je počeni, je ideal dobre, požrtvevalne soproge in matere. Ona je zvesta in daje neizmerno, bogate darove, ki jih mož krasotice ne pozna. Žena, ki vnanje ni bila lepa, je imela dovolj časa, volje in vztrajnosti posvetiti več pozornosti, svoji izobrazbi. Zato ima nelepa ženska poleg zakladov sreča tudi bogate duševne zaklade. Skratka, nelepa ženska je boljša žena."

Dopis.

Scofield, Utah.

Cenjeni urednik: —

V Winterquarters je človek, ki sliši na ime Alois Blažič. Ta človek je tako propal in podel, da mu ne da žilica miru, če ne nadleguje in opravlja pri kompaniji poštenih delavcev. Pred kratkim je spravil s svojim umazanim jezikom dva iz dela. Med temi je bil tudi moj mož, ki je moral vsled tega zapustiti Winterquarter in si iskati drugod kruha. Pravijo, da so temu tičku postala zadnji čas precej vroča tla v Winterquarters in da jo bo popihal tudi sam od tankaj. Svarim vsled tega vse rojake pred njim, naj se za ogibljuje, ker je intrigar in judež prve vrste. Da ga bodo rojaki priznali, prilagam tudi sliko. (Slike ne moremo prinesiti, ker je premalo za reprodukcijo. Op. ured.) Drugi delavec, ki je zgubil tudi radi njega delo je N. Jazbec, oženjen, ima dva otroka in tretjega na potu. Moj mož je delal za to spufano kompanijo 8 let. Ves ta čas ni storil nobenemu nič žalega, pač pa je mnogo pomagal rojakom v društvenem oziru. — Poleg tega je pa še eden, ki sliši na ime A. Rudman, vreden bratec prvega. Ti ljudje bi šli takoj skebat, če bi se jim nudila prilika. Tudi ta se rad liže in smučé okrog superintendenta. Pisal mu je, da je moj mož blazen, vsled česar je bilo naenkrat vsepolno špijonov okrog njega, tako da še svoje društvene brate ni mogel obiskati. Da imamo take propalice v svoji sredini, je pač žalostno. Te vrste ljudje tudi ne marajo za Proletarca. Jaz pa pravim. Proletarec je eden najboljših slovenskih listov za delavca v Ameriki. In zato je naša dolžnost, da ga podpiramo. — Ne bi se oglasila in pokazala javnosti posameznih propalic, če se ne bi zavedala, da imamo s takimi značaji računati za vsak slučaj, bodisi v gospodarskem ali političnem boju pozneje. Kajti take značaje velja poznati vsakemu, da se ga ognje in se tako varuje še pravočasno slučajne gmotne ali moralne škode.

Iliria Colonization Co., Sheboygan, Wis.

pomenja blede obličje in bolezni. Čista kri pomenja lepo obličje in zdravje. Izčistite svojo kri — rabite

Severov Kričistilec

(Severa's Blood Purifier)

ter se iznebite kožnih opahkov, tvorov, bul in raznih drugih kožnih nepravil. Cena \$1.

SEVEROVE TAB-LAX. Sladkorno odvajalo. Za otroke in odrasle. Mili in uspešni. Cena 10-25c

Vprašajte za Severova Zdravila in ne vzemite drugih. Na prodaj so v lekarnah. Ako jih nima lekarnar v zalogi, naročite jih od nas.

W.F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

RAD BI ZVEDEL

kje se nahajata moja prijatelja Frank Jeras in Endi Virt. Kdor bi vedel za njihovo naslov naj ga blagovolji naznaniti na spodnji naslov, ali pa naj se sama javita. — Jakob Vidmar, Hackett, Pa. (4x) advr.

Stara navada je zdraviti revmatizem, trganje po udih, neuralgijo, zvinjenje itd. z Dr. Richterjevimi "Pain Expeller". Pravi Pain Expeller se dobi tudi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica in se spozna po varstveni znamki s sidrom. Pri kupovanju je treba na to paziti.

Veliki Slovensko-Angleški Tolmač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo kako postati državlján poleg največjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potrebna učiti angleščine. Cena v platnu trdo vezana (430 strani) je \$2., "or se dobi pri V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y. Pišite po cenik knjig.

Naselniška družba "Ilirija" FARMER.

Od tri do pet milj od mesta Merrill v Lincoln Co., ki šteje okrog 15.000 prebivalcev in ima veliko industrijo, se razprostira rodovitén valovit svet, ki je odločen za slovenske farme. Skoz ta svet vodita dve železniški progi in tri okrajne ceste in teče več potokov. Zraven teče reka Wisconsin river". Ta zemlja se za sedaj še prodaja po 12 do 16 dolarjev akter, kakor je les na katerem delu. Plačilni pogoji lahki. Kdor se zanima, naj piše po pojasnilo. Vsaki dobi natančne podrobnosti da je tako na jasnem predno izda denar za dolge vožnje. Mi ne pošiljamo nobenih knjig ali podob. Pojasnila samo pisмено ali za bližnje ustmeno pri Iliria Colonization Co., Sheboygan, Wis.

Star mož.

Pred nekaj časom smo prejeli pismo sledeče vsebine: "Pred letom dni sem postal bolan vsled žledódeca. Imel sem več vrst bolezni istodobno in bil sem v postelji nad tri mesece in pod zdravniškim nadzorstvom. Povedali mi so, da je skoro nemogoče rešiti me, ker sem bil prestar. (Bil sem rojen leta 1848.) Potem je moj sin prinesel domov steklenico Trinerjevega ameriškega zdravilno grenkega vina. Poskusil sem ga in opazil sem, da se počutim boljše že po preteku štirih dni. Zdravnike sem opustil in jemat sem samo to zdravilo. V teku enega meseca sem bil zdrav in sedaj se počutim zopet kot mladenič. To zdravilo je vedno v moji hiši in ko hitro se počutim, da sem iz reda, vzamem malo Trinerja, pa se se počutim zopet izvrstno. Louis Dolejši, Wallis, Tex." — To sredstvo priporočamo za bolezni v žledódeu, jetrih in črevesju. V drogerijah in izdelovalcu Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Zahtevajte od vašega lekarnarja, da vam naroči Trinerjev Liniment. Isto je izvrstno zdravilo za bolečine v mišicah in členkih. (Advertisement.)

Delavci na Aurori, Minn., in tisti, kateri pridete na Auroro, ne pozabite posetiti Kovatev "Saloon" kjer vam bodo sohr. Movian postregel s hladno in svežo pijačo in unajskimi smokkami. Delavci, podpisajte svoje organizirane tovariše.

ANA KOVAČ, Aurora, Minn.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D. Zdravnik za notranje bolezni in ranecelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno — plačati je le zdravilo. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 po pet.; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago, živeti bolniki naj pišejo slovensko.

ANTON MLADIČ moderna gostilna. Toči pilsensko pivo in vina. Kegljisce. Tel. Canal 4134 2348 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

E. BACHMAN 1719 S. Centre Ave., Chicago, Ill. je največja československa delavnica zastav, znakov, čepic in vseh društvenih potrebščin. Zahtevajte takoj po pošti moj veliki cenik, ki ga vam pošljem — popolnoma zastonj.

JOS. A. FISHER Buffet ima na razpolago vankovrstno pivo, vino, smokke, i. t. d. Izvrstni prostor za okrepčila. 3700 W. 26th St., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1761

SLOVENSKI SALOON LOUIS BEWITZ, 198 — 1st Ave., Milwaukee, Wis. Izborna pijača, izvrstna gostrežba. Vsakdo uljudno sprejet.

Ako želite slovenske gramofonske plošče, Columbia gramofone zlatino in srebrnino, obrnite se na nas!

A. J. TERBOVEC & CO. P. O. Box 25, Denver, Colo.

JOE POLOVICH do danes najmodernejši KROJAČ dela bleke finih krojev po zelo zmernih cenah. Obleke zlika takoj sproti med tem, ko vi čakate. 3129 Broadway, St. Louis, Mo.

I. STRAUB URAR 1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večje zalogo ur, verižic, prenov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vankovrstna popravila v tej stroki p zelo nizki ceni.

BELL PHONE 13143 FISK MATIJA SKENDER SLOVENSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ 5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Za \$1 se lahko vsak ki zna čitati angleški naroči za celo leto. U. M. W. Journal, uradno glasilo organiziranih premogarjev, ali pa Miners Magazine, uradno glasilo organiziranih rudarjev. Oba lista sta tednika in se jih naroči pri sodr. I. Sušnarju, tajniku J. S. Z. 111 N. Market st., Chicago, Ill.

CARL STROVER

Attorney at Law

Zastopa in vseh sodiščih.

Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.

St. sobe 1009

133 W. WASHINGTON STREET, CHICAGO, ILL.

Telefon: Main 3989

TUJCEM priporočam svoje dobro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svojo saloon, vsem skupaj pa vse.

IG. KUŠLJAN 229—1st Ave. MILWAUKEE, WIS.

M. JOVANOVIČ 84 — 6th Str. Milwaukee, Wis. PRODAJA ŠIFKARTE. Pošilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju in ces. in kr. konzulatu. EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1468

SALOON

z biljardom in keglijščem

Poleg saloona dvorana za društvene seje, veselice itd.

John Stražisar

611 Market St., Waukegan, Ill. Phone 41. 571.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

NIZKE CENE.

Velike ugodnosti:

električna luč, izvrstna kuhinja, vilo zastoj, kabine tretjega razreda na parniku

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:

Za vse informacije se obrnite na glavne zastopnike

PHELPS BROS. & CO.

Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

ali pa na druge uradne zastopnike v Združenih državah in Canadi.

POZOR! SLOVENC! POZOR! SALOON

s modernim keglijščem

Sveže pivo v sodičih in buteljnah in druge raznovrstne pijače ter ustajajo smokke. Potniki dobe šečno prenočišče za nizko ceno.

Postrežba točna in isoborna.

Vsem Slovencem in drugim Slovnanom se tople priporoča

MARTIN POTOKAR,

1625 So. Racine Ave. Chicago.

LOUIS RABSEL

moderno urejen salun

NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS

Telefon 1199

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Ureduje od 10—12 predpoldne in od 7—9 zvečer. V sredo in nedeljo večer neuraduje.

Tel. Canal 476.

1842 So. Ashland ave.

Tel. residence: Lawndale 8996.

GOSPODINJE POZOR!

Priporočamo vam v prodajo vse stvari, ki spadajo v grocerijsko ali mesarsko obrt. Vse po najnižjih cenah. Na zahtevo se dovaža na dom.

G. Mamčlovich & Co., 331 Greeve St., Conemaugh, Pa. Tel. Con. 4050.

Važno uprašanje! DO mi opravi najbije in najceneje! Konzularne, strokrajake, sodnijske in vojske JAVNI NOTAR Kaker 207 Hanover St. Milwaukee, Wis.

Katoliška cerkev in socializem.

Spisal McGrady. — Prevel M.

(Dalje.)

Obenem pa žigosa truste in nepostavno dobavo bogastva, ter odobrava unije; s tem se zopet prikupi delavecem in srednjemu razredu. Na ta način — igrajo vlogo posredovalca med bogatimi in reveži — pojde Rim naprej, dokler ne bo narodno bogastvo v rokah par milijardarjev. In kadar izginejo iz povrsta vsi reformatorji in reformistične stranke, kadar spoznajo vsi treznomisliči ljudje, da je vsaka reformacija več nemogoča in da je gospodarska revolucija neizogibna in kadar se pridružijo delavcem srednji in profesionalni sloji, ki bodo prisiljeni to storiti v svrhu, da iztrgajo družbo iz krempeljev gospodujočega zasebnega bogastva — takrat se bo izpolnilo; kar je prerokoval Mark Hanna, namreč da čas ni več daleč, ko bo divljal boj med socializmom na eni in med republikansko stranko, ter katoliško cerkvijo na drugi strani. Cerkev ima pripomočke in privlačnost in kapitalisti ji bodo dali milione dolarjev na razpolago, da razpošlje po deželi svoje apostole, ki bodo grmeli proti socializmu in njegovim pristašem, ter se poganjali za patriotizem, za našo slavno domovino, največjo in najmočnejšo pod solncem, "domovino svobode in priložnosti, kjer delavec lahko postane prezident republike..."

Ampak nevarnost tudi ne spi. Rim nima nikdar zadosti. Rim hoče absolutno premoč. Hoče monopol solstva. Cerkev ve, da zamore prikrojiti mišljenje ljudi in razvneti njih srca polubno, kakor sama hoče, ako jih ima v svojih prsteh še od otroških let, to je če ima šole v svojih rokah. Ta šlep je cerkev pripeljal do konflikta s francosko vlado. Tam so samostanski zavodi stremeli po okupaciji šol in učitelji v verskih šolah so skušali mladini vcepiti sovraštvo do republike in do obstoječe vlade, kar je imelo namen pripraviti drugo generacijo za revolucijo proti republiki in za obnovitev kraljestva. Rim napada svobodne javne šole v Zedinjenih državah že desetletja. Katoliška cerkev goji nado, da bo vlada nekoč njej poverila vodstvo šol; to bi bila nagrada kapitalizmu za zasluge, ki jih išče Rim s svojo propagando proti socializmu pod pretvezo, da socializem širi nered, nemir in brezverstvo. Cerkev neprestano naglašuje, da brezbožne javne šole pomagajo širiti socializem. Nadškof Quigley v Chicagu je rekel, da socializem mora biti uničen in javne šole morajo biti odpravljene, ako hočemo ohraniti ameriško republiko. In to ponavljajo za nadškofom vsi duhovni od Atlantika do Pacifika.

Med tem pa bodo rasle socialistične vrste bolj in bolj. Trusti bodo pritiskali in delavci se bodo združili is srednjimi in profesionalnimi sloji pod zastavo socializma. Prihajali bodo tudi katoliški proletarci, polagoma, toda sigurno, kajti prignala jih bo ekonomska sila in potreba, da gredo naprej z armado revolucionarjev. Tedaj bo rimsko-katoliška cerkev v Zedinjenih državah odgrnila pajčolan in pokazala svoje pra-

vo politično lice. Postavila se bo odprto na stran kapitalistov in zagovarjala gospodarski in industrielni despotizem. V političnem in industrielnem boju bo cerkev polagoma gubila svojo misteriozno privlačnost. V cerkvi sami bo izbruhnil verski rebeljon in končno bo Rim obležal poražen s svojimi kapitalističnimi zavezniki.

Spisal R. A. Dague. — Prevel M.

Moj namen ni, da bi se s kom prepiral zaradi vere; vsakdo naj veruje, kar hoče. Verska prostost in svoboda govora se ne smeta kratiti nikomur. Slavni in nesmrtni dokument z imenom Proglášenje Neodvisnosti pravi, da vsakdo ima naravno pravico častiti boga po svoji veri.

Ali — žalibože — rimski katoličani in nadedoksi protestantje se ne držijo tega. Ob času, ko so naši očeti izrekli gori navedene besede v Proglášenju Neodvisnosti, bili so tarča ljutih napadov, češ da so brezbožni in brezverci. Nekateri protestantje danes sicer trdijo, da so imeli prav, toda katoliški duhovni še vedno smatrajo Proglášenje Neodvisnosti za heretiški (krivoverski) dokument.

Oni hočejo, da katoliška vera velja pred ameriški oblastmi več kot pa druge vere. Katoliška duhovščina pravi, da edino njihova vera je prava in da rimska cerkev se ni spremenila od prvih dni svojega obstanka pa do danes. Kdor pazno zasleduje zgodovino, ve, da zadnje ni res.

Prvi kristjani so blizo tristo let učili komunizem in živeli kot komunisti. Bili so proti zasebni lastnini zemlje, rudnin, lesa in ostalih javnih potrebščin. Vsakemu kristjanu je bilo prepovedano vzeti obresti, najemnine in profit. Propagirali so splošno bratstvo.

Konstantin, okrvavljeni rimski cesar, je videl, kako se širi krščanstvo med priprostimi ljudstvom; spoznal je, da se bliža konec bogatim in korupiranim vladarjem če se ne omeje nauki krščanstva. Konstantin je bil prebrisani tiran. Znal je, kako je treba zgrabiti bika za rogove. "Spreobrnil" se je v kristjana in proglasil krščanstvo za rimsko državno vero. S tem je bilo konec krščanskega komunizma in sploh krščanstva, kakoršnega so učili prvi kristjani. Konstantin je odpravil komunistična shajališča in obrede; dovolil je, da krščjani lahko odirajo drag drugega potom obresti, najemnine in profita; dopustil je zasebno lastništvo zemlje in rudnin. Konstantin je vodil kristjane v mesarske vojne in jih navduševal za človeško klanje, zaslužnjevanje premaganih, onečastevanje žen — izkratka uničil je sleherni koren pravega krščanstva in ga nadomestil z dogmami, formami in ceremonijami rimskega paganstva, čegar dober del še danes živi. Sledila so stoletja mračne dobe. Šele pred kratkim se je pričelo človeštvo dvigati iz mlakuže paganizirane vere, ki je mučila človeštvo stoletja in stoletja s praznovorstvom, nevedo, progoni, sužnjostjo in s krvavimi vojnami.

Duhovščina paganske rimske cerkve sicer taji to zgodovinsko resnico, ali s tem ne spremeni dejstva. Kakšno je bilo krščanstvo, preden je bilo paganizirano, o tem piše zgodovinar doslovno tako-le: (Rollins' Ancient History (London Edition) Vol. IV., stran 312)

(Konec prihodnjije.)

Razno.

KATOLIŠKA CERKEV NI PRI- BEŽALIŠČE ZA BREZPO- SELNE.

Več kot 500 brezposelnih delavcev v New Yorku pod vodstvom nekega Fr. Tannenbauma, kateri pravi, da je član I. W. W., je prebilo tri noči zadnji teden v protestantovski cerkvi sv. Marka na 10th St. in Second Ave. W. M. Gamble, pastor te cerkve jim je prepustil sedeže za ležišča in zjutraj jih je pogostil s kruhom in kavo. Zadnje sredo zvečer je pa Tannenbaum peljal brezposelne v katoliško cerkev sv. Alphonsa na West Broadway, da se prepriča, dali so tudi katoliške cerkve tako gostoljubne kakor protestantovske. Toda naletel je na lepega zlodja. Cerkev je bila odprta in par starih ženic je klečalo notri. Brezposelni so vstopili in hitro napolnili vse prve sedeže. Prišel je župnik Rev. Schneider in Tannenbaum ga vpraša, če smejo brezposelni prespati v cerkvi. Župnik se je pa zagrozil nad takim "strašnim grehom" in kratkoma lo mu zapove, da se naj izkida ven s svojo "drhaljo". Brezposelni pa niso hoteli iti in tedaj je župnik poklical na pomoč policijo. Prišlo je 80 policajev, ki so brezposelne "grešnike" vse aretirali, naložili na vozove in odpeljali v zapore.

Mi sicer ne vemo, dali je sploh katera cerkev na svetu kakšno pribežališče za brezposelne delavce, da je pa katoliška zadnja, ki bi služila v ta namen, to dakožu je ta dogodek.

SOCIALISTIČNI ŠERIF JIM JE TRN V PETI.

V Crawford County države Kansas je bil l. 1912 izvoljen socialist John Turkington za šerifa. Turkington je delavski šerif, kateri je doledne svest svojim dolžno-

stim napram delavcem. Meseca januarja t. l. je vprašal Turkingtona glavni superintendent Frisco železnice, da mu naj priporoči zanesljive ljudi, ki bi bili dobri deputi-šerifi v slučaju štrajka telegrafistov na imenovani železnici. Turkington je odgovoril, da za sedaj še ne more priporočati nikogar, toda v slučaju štrajka pa bo zapisregel vse štrajkujoče telegrafiste v Crawford County za pomožne šerife. To je bil krop za kapitaliste in štrajk je bil končan ugodno za telegrafiste še preden se je začel.

Kapitalisti v Crawford County pa ne morejo pozabiti te blamaže, in zdaj gledajo, kako bi se maščevali nad socialističnim šerifom. Prihodnji mesec potečejo mnoge pogodbe med premogarji in lastniki rovov v tem countyju in brez dvoma bo prišlo do lokalnih štrajkov. Ti štrajki bodo pa slabo izpadli za kapitaliste, kajti šerif Turkington ne bo dopustil importiranih puškarjev in miličarjev, ba di uganjali svoja razbojništva. Kapitalisti to vedo in zato so skovali proti šerifu diabolsko zaroto, da mu odvzamejo službo, katero mu je podelilo delavstvo s svojimi glasovi. Zatožili so ga pri vrhovnem sodišču v Kansasu, da je "nemaren", da "ne zna opravljati šerifovih dolžnosti", da "uganja korupcijo" in zlodigavedi kaj še vse. V glavnem ga pa tožijo, da se ne ozira na prohibicijski zakon in da neče prijeti "zločincev", ki baje tržijo s pijačo. Med temi "zločinci" je navedenih tudi par slovenskih imen. Sodrug Turkington si je najel zagovornike in boril se bo z vsemi postavnimi sredstvi proti sili kapitalističnih zarotnikov.

VELEIZDAJALCI NA OGR- SKEM.

Iz Budapešte poročajo, da je vlada obsodila 3. t. m. 32 Rusov v zapor radi veleizdaje. Obdolženi

so, da so hujskali na rebeljon proti Austriji. Med obsojenci je tudi pravoslavni menih Aleksij, ki je dobil štiri leta in pol ječe. Razmerje med Austrijo in Rusijo je zelo napeto. Zadnja dela nekake militaristične priprave ob avstrijski meji, kar Avstriji ni po godu.

BREZPOSELNOST V CHICAGI.

Policijski šef Gleason je pred kratkim odredil štetje brezposelnih delavcev v Chicagi in rezultat tega štetja je sledeči:

domačinov	38.293
izučeni delavcev	12.774
inozemcev	32.278

Dalje pravi šef Gleason, da med temi je le 38.812 delavcev, ki bi v resnici radi delali, pa ne morejo dobiti ničesar, med tem ko so ostali sami "pritepeni", ki nimajo resne volje za delo. Zastopniki chikaškega organiziranega delavstva pa izjavljajo, da se te policijske številke lažejo. V Chicagi je približno 150.000 ljudi brez dela in ogromna večina teh je pripravljena prijeti za vsako delo.

Iz Washingtona poročajo, da je tovarna pošta vrgla malenkost 36 milionov dolarjev čistega dobička. Skozi desetletja je zvezna pošta zaključevala svoje račune z deficitom! Dobiček, ki ga je dajal za preje mali tovarni promet je ostal v žepu privatnih podjetnikov. Zato je razumljivo, zakaj so privatni podjetniki trobili složno v rog, da se tovarna pošta ne sme podržaviti, ker bi bil to začetek socializma v Združenih državah.

S. S. Robinsona, nekega zamorca, so v Fort Madisonu, Iowa obsodili na deset let težke ječe, ker je ukradel deset centov in 7 železniških voznihtketov po 12 centov. "Fort Madison Journal" poroča da je radi tega dobil tako

milostno kazen, ker se je vpoštevala njegova mladost. — Kljub temu naletimo na ljudi, ki trdijo, da je za belopoltno ljudi in zamorce enaka pravica v Ameriki.

Iz New Yorka je posredovalnica za delo "E. Rutzke" zopet odposlala 50 skebov v Michigan Skebje so većinoma Austriji, to se pravi raznih narodov, ki so prišli v Ameriko iz Avstrije. — Trgovina s človeškim mesom torej prav dobro cvete pred nosom uradne gospode.

Kurja pamet. Neke "pametna" glava je priporočila v newyorškem kapitalističnem listu "Sun", da naj delavei na dvoriških hiš, v katerih prebivajo, postavijo zelenjake in goje v njih solato in redkvice, da tako znižajo življenske troške. Za tem sledi natančno navodilo, kako je treba ravnati z zelenjavo v zelenjakah, da se obnese.

Da bi članek ne povzročil kakšnih krivih zaključkov ali razumevanj, je človekoljub koncem članka povdaril, da njegov nasvet velja le za brezposelne delavce v New Yorku.

Tako enostavno se ni nihče rešil socialne vprašanja. Brezposelnim delavcem ni treba družega kot zgraditi zelenjake na temni dvoriških stanovanjskih kasarn, kamor nikdar ne posijejo solnčni žarki in socialno vprašanje bo rešeno.

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam vsem Slovincem v Zed. državah, da sem se preselil z mojo zlatninsko trgovino iz 3536 E. 80' Str. na St. Clair Ave. šte. 6408. Kdor izmed rojakov ima torej kakšno naročilo ali kaj drugega, naj se obrne na gornji naslov. Obenem se priporočam vsem mojim odjemalcem in drugim rojakom, ki me še ne poznajo, za nakup zlatnine, grafofonov, grafofonskih plošč vse vrste in v vseh jezikih. Pridite in kupite od mene, kajti zagotovim vas, da boste postreženi najsolidneje in najtočneje. Prevzamem tudi vsa popravila spadajoča v to stroko. Ne pozabite gesla: "Svoj k svojim!"

Jos. Marinčić,
6408 St. Clair Ave. Cleveland, O.
(Adv.)

Izjava.

Podpisani izjavljam in preključujem, da ni res, kar sem govoril proti Andri Ogrinu.

Mike Korbar,
P. O. West Neton, Pa.

RAD BI ZVEDEL

za svoja bratranca Toneta in Martina Skala, doma iz Krvačjega Vrha, občine Črešnjevo na Dolenjskem. Pred par leti sta bila v San Franciscu. Kdor rojakov bi vedel za njiju naslov, naj ga blagovoli poslati podpisnemu, ali pa naj se sama javita.

Frank Skala,
Box 313 E. Helena, Mont.

RAD BI ZVEDEL

za mojega prijatelja Alojzija Ivačiča, s katerim sva skupaj delala v West Fallskem v Nemčiji. Zato prosim cenjene rojake, kdor bi znal za njegov naslov, naj ga blagovoli poslati na spodnji naslov, ali pa naj se sam javi.

Rudolf Jeglič,
Box 244, Adamson, Okla.

Cenjeni rojaki!

Kot stara trdka za izdelovanje harmonik (tudi v starem kraju) kakor tudi popravo, se Vgm pri-

poročam za blagohotna naročila. Cene so najnižje, kvaliteta najboljša.

Anton Mrvar ml.
1162 E. 61. Str., Cleveland, Ohio.

POTOVANJE V STARO DOMOVINO POTOM

Kasparjeve Državne Banke

je najceneje in najbolj sigurno.

Nasa parobrodna poslovica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Sifkarte prodajamo po kompanijskih cenah.

POŠILJAMO DENAR V VSE DELE SVETA. CENEJE KOT POŠTA.

Kaspar Državna Banka kupuje in prodaja in zamenjuje denar vseh držav sveta. — Pri Kasparjevi Državni Banki se izplača za K5 \$1, bi z odbitka. — Največja Slovanska Banka v Ameriki. — Daje 3% obresti. — Slovinci postreženi v slovenskem jeziku. — Banka ima \$5,318,821.65 premoženja.

KASPAR DRŽAVNA BANKA. 1900 Blue Island Ave., CHICAGO ILLINOIS

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulfice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,900,000.00

JAN KAREL,
PREDSIEDNIK.

J. F. ŠTEPINA
BLAGAJNIK

Nase podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" čikaških bank, torej je vsak popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi ule go postne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 popoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure popoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenta. Bodite uverjeni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Conemaugh Deposit Bank

54 MAIN STR. CONEMAUGH, PA.

Vložena glavnica \$50,000.00.

Na hranilne uloge plačamo 4% obresti
S. D. P. Z. ima svoje novce v tej banki.

CYRUS W. DAVIS,
predsednik. W. E. WISSINGER
blagajnik.

5 pristnih pijač, Kranjski Brinjevec, Slivovic, Tropinovec, Grenko Vino in in to so:

Highlife Bitters. Moja trdka ja prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žgane pijače naravnost iz Kranjskega. Naročite si poskusni zabor, koliko steklenic in katere pijače hočete, samo da bo eden zabor, 12 steklenic. Moje cene so nižje nego kjerkoli drugje, ker mi ni treba plačevati dražih agentov. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT,
600 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET TEL. 4475 JOHNSTOWN, PA.

ZAVAROVALNINA.

Vsak pameten človek skuša potom zavarovalnine obvarovati svojo družino pred nepričakovano potrebo v slučaju nagle in rane smrtne nesreče. Seveda njegova dolžnost je, da podaljša svoje življenje in da si ohrani zdravje. To on lahko stori s tem, da vzdrži svoj prebavni sistem v vedno dobrem činujočem redu. Ko hitro opazi

Slab tek
Kolicanje
Težkoče v želodcu
Kosmat jezik
Zaprte
Bolečine v črevih
Bolečine v križu
Zapeke
Naglo slabost
naj takoj rabi

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Ta zeliščina priprava mu bo dala hitro in popolno odprmo, ker ista iz čisti popolnoma alimentarni kanal, ne da bi povzročila kake neljube posledice in odstranila iz telesa vse neprebavljeno hrano.

Ista bo tudi ojačila bolne kraje v črevih in jih ojačila tako, da bodo zopet ti organi delovali brez vsake postranske pomoči. Ista bo odstranila nagib za zaprte in odstranila vse posledice.

Rabite to izvrstno zdravilo, ko hitro opazite katerikoli, gori omenjeni simptom in s tem se bodele obvarovali pred mnogimi boleznimi. Dalo vam bo: Naravni apetit, telesno moč, čistost duha. Dalo vam bo tudi ljubezen do življenja, Luravo polt, stalno zdravje, kjerkoli mogoče.

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.
V lekarnah. Ne sprejemajte ponaredkov.

JOS. TRINER

Uvaževalec in izvaževalec.

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.